

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคมและองค์กรพัฒนาเอกชนกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ปากบารา จังหวัดสตูล มีการศึกษาเกี่ยวกับสภาพ ลักษณะ และความสัมพันธ์ขององค์กรภาคประชาสังคมและองค์กรพัฒนาเอกชนในการดำเนินงานเชิงพัฒนาพื้นที่ กระบวนการดำเนินงานของเครือข่ายและแนวทางการขับเคลื่อนกระบวนการทำงานของเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคมและองค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่ปากบารา ซึ่งจำแนกรายละเอียด ได้แก่ เครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคมและองค์กรพัฒนาเอกชนที่ดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ปากบารา สถานการณ์และความเคลื่อนไหวของเครือข่ายต่อพื้นที่ปากบารา การศึกษาเชิงสำรวจความต้องการของประชาชนต่อการพัฒนาพื้นที่ปากบารา และทิศทางของเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ปากบารา

4.1 เครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคมและองค์กรพัฒนาเอกชนที่ดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ปากบารา

การรวมตัวขององค์กรชุมชน องค์กรภาคประชาสังคมและองค์กรพัฒนาเอกชนในจังหวัดสตูลมีเป้าหมายเพื่อติดตามความเคลื่อนไหวแผนพัฒนาจังหวัดสตูล การสร้างการเรียนรู้ร่วมระหว่างชุมชนและทำกิจกรรมที่เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยผ่านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งนี้ในผลการวิจัยขอนำเสนอองค์กรที่ดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ปากบารา ในนามของ “เครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูล” ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ องค์กรภาคประชาสังคม (CSOs) และองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) รายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ความสัมพันธ์ขององค์กรภาคประชาสังคม (CSOs) และองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ที่อยู่ใน

เครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูล

ประเภทกลุ่ม	ชื่อองค์กร/กลุ่ม	บทบาทในพื้นที่	บทบาทในเครือข่าย
องค์กรภาคประชาสังคม (CSOs)	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จ.สตูล (สกว.)	สนับสนุนให้ชุมชนจัดการวิจัยในท้องถิ่นด้านอาชีพ การศึกษา การท่องเที่ยว การจัดการภัยพิบัติสาธารณะสุข ประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	ร่วมเป็นองค์กรภาคีในการสนับสนุนให้ความรู้แก่ชุมชนเป้าหมายในพื้นที่ สร้างกิจกรรมและการรวมกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน
	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)	เป็นองค์กรของชุมชนเพื่อเป็นพื้นที่กลาง สนับสนุนงานด้านการสร้างองค์กรชุมชน ความร่วมมือระดับตำบลและจังหวัด	สนับสนุนกิจกรรมของสภาองค์กรชุมชน ต.ปากน้ำ และกิจกรรมระดับตำบล คือ บ้านมั่นคง และองค์การการเงินชุมชน
	ชมรมประมงพื้นบ้าน	พัฒนาแกนนำและชุมชนพื้นฟูพัฒนาอาชีพ จัดการหนี้สิน และประสานภาคีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ กับเกษตรกร	เป็นองค์กรชุมชนในพื้นที่ที่มีพื้นที่หลักใน 3 หมู่บ้าน ต.ปากน้ำ ต.ละงู และชุมชนชายฝั่งทั่วทั้ง จ.สตูล
	สภาพัฒนาการเมือง (สพม.)	ส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเมือง การมีส่วนร่วมของประชาชน ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ส่งเสริมให้การเมืองภาคพลเมืองที่มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นสถาบันสร้างความสมานฉันท์ในทุกระดับ	เป็นองค์กรสนับสนุนกิจกรรมสร้างเสริมพื้นที่ โดยเน้นกิจกรรมพัฒนาศักยภาพแกนนำในองค์กร และสนับสนุนกิจกรรมและเวทีการนำเสนอข้อมูลขององค์กรประชาสังคมในพื้นที่ จ.สตูล

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเภทกลุ่ม	ชื่อองค์กร/กลุ่ม	บทบาทในพื้นที่	บทบาทในเครือข่าย
องค์กรภาคประชาสังคม (CSOs)	สภาองค์กรชุมชน ต.ปากน้ำ และ สภาองค์กรชุมชน อ.ละงู	เวทีเชื่อมโยงองค์กรชุมชน พุดคุยหารือปัญหาของชุมชน รวมถึงเป็นตัวกลางเชื่อมโยง กับ พอช. สร้างความเข้มแข็ง ของชุมชน และกระตุ้นให้ จัดการปัญหาของตนเอง	สนับสนุนการรวมตัวของ ชุมชนและกิจกรรม แก้ปัญหาของท้องถิ่น โดย มีงบประมาณสนับสนุน กิจกรรมในชุมชน
	โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพ ตำบล	จัดการบริการทางการแพทย์ ประสานงานความร่วมมือ ระหว่างองค์กรของรัฐและ ประชาชน และส่งเสริมการมี ส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพ อย่างต่อเนื่อง	สนับสนุนบุคลากร สถานที่ และข้อมูลด้านการจัดการ สุขภาพและสุขภาวะชุมชน รวมทั้งเครือข่าย อสม.ของ พื้นที่
	สมาคมรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสน ศาสตร์ภาคใต้	สนับสนุนข้อมูลวิชาการ การ วิจัย และบริการชุมชนในพื้นที่ จ.สตูล และนำเสนอข้อคิดเห็น ต่อภาครัฐและสังคมเกี่ยวกับ นโยบายในภาคใต้	สนับสนุนด้านการจัดการ ข้อมูลและการ ประสานงานด้านวิชาการ กับชุมชน
	เครือข่ายคุ้มครอง ผู้บริโภค	เผยแพร่ข่าวสารการคุ้มครอง ผู้บริโภค สิทธิผู้บริโภค รับ เรื่องร้องเรียน ผลักดัน นโยบายสาธารณะ สร้างการมี ส่วนร่วม ส่งเสริมสิทธิผู้บริโภค และประสานภาคีเครือข่ายใน การคุ้มครองผู้บริโภค	สนับสนุนกิจกรรมส่งเสริม สุขภาวะและคุ้มครอง ผู้บริโภคทั้งใน อ.ละงู และ จ.สตูล

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเภทกลุ่ม	ชื่อองค์กร/กลุ่ม	บทบาทในพื้นที่	บทบาทในเครือข่าย
องค์กรภาคประชาสังคม (CSOs)	กลุ่ม REEF GARDIAN	เครือข่ายอนุรักษ์ปะการังและ หญ้าทะเลของผู้ประกอบการ ท่องเที่ยวและนำเที่ยว จ.สตูล	สนับสนุนกิจกรรมและการ รวมกลุ่มเพื่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ การท่องเที่ยวในพื้นที่
	กลุ่มอนุรักษ์อ่าว ปากบารา	เฝ้าระวังพื้นที่ร่วม สังเกตการณ์ความ เปลี่ยนแปลงในระดับพื้นที่ ใน พื้นที่ 3 หมู่บ้าน ของตำบล ปากน้ำ	อาสาสมัครชุมชนและกลุ่ม กิจกรรมที่ทำงานด้านการ อนุรักษ์ในพื้นที่
องค์กรพัฒนา เอกชน (NGOs)	สมาคมรักษ์ทะเล ไทย	อนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล และส่งเสริมให้ชาวประมงมี องค์กรของตนเองเพื่อต่อรอง ผลประโยชน์ของตน	ร่วมเป็นองค์กรภาคีในการ สนับสนุนให้ความรู้แก่ ชุมชนเป้าหมายในพื้นที่ สร้างกิจกรรมและการ รวมกลุ่ม เพื่อเสริมสร้าง ความเข้มแข็งแก่ชุมชน
	มูลนิธิอานามัน	ส่งเสริมชุมชนเข้มแข็ง โดยเฉพาะชุมชนชายฝั่ง รวมทั้งส่งเสริมสิทธิชุมชน จัดการทรัพยากรชายฝั่ง ติดตามนโยบายประมง	ร่วมเป็นองค์กรภาคีในการ สนับสนุนให้ความรู้แก่ ชุมชนเป้าหมายในพื้นที่ สร้างกิจกรรมและการ รวมกลุ่ม เพื่อเสริมสร้าง ความเข้มแข็งแก่ชุมชน

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่าการรวมตัวของเครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูล มีความร่วมมือจากภาคประชาสังคม องค์กรพัฒนาเอกชน เป็นกลุ่มหลักในการขับเคลื่อนกระบวนการสร้างการเรียนรู้ให้กับชุมชนในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ยังได้ประสานการดำเนินกิจกรรมกับหน่วยงานราชการและส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ในพื้นที่ อาทิเช่น โรงพยาบาลละงู องค์กรบริหารส่วนตำบลปากน้ำ เทศบาลตำบลกำแพง ผู้ประกอบการท่องเที่ยวปากบารา ชมรมปลัดตำบลจังหวัดสตูล คณะกรรมการ

อิสลามจังหวัดสตูล ชมรมอีหม่ามจังหวัดสตูล ชมรมครูโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชน กลุ่มศิลปินเพื่อชุมชนและชมรมนักข่าวสื่อมวลชนจังหวัดสตูล เป็นต้น

นอกจากจะมีเครือข่ายในพื้นที่แล้ว ยังมีพันธมิตรองค์กรเครือข่ายต่างพื้นที่ให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ทั้งงานข้อมูล การจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการประชาสัมพันธ์ เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบลนาทอน อำเภอทุ่งหว้า สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ สมาคมดับบ้านดับเมือง คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน (กป.อพช.) คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และกลุ่มองค์กรอื่น ๆ ด้วย ทำให้ในระหว่างการดำเนินการวิจัยในพื้นที่ คณะผู้วิจัยได้ร่วมกิจกรรมและร่วมสังเกตการณ์กับองค์กรต่างๆ มากมายเพื่อเติมเต็มความรู้ความเข้าใจในกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ปากบารา จังหวัดสตูล และได้รวบรวมสถานการณ์ความเคลื่อนไหวของเครือข่ายต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ต่อไป

4.2 สถานการณ์และความเคลื่อนไหวของเครือข่ายต่อพื้นที่ปากบารา

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคมและองค์กรพัฒนาเอกชนในข้อ 4.1 ดังนั้นในข้อ 4.2 นี้ จะนำเสนอผลการศึกษาสถานการณ์และความเคลื่อนไหวของเครือข่ายใน 2 ประเด็นด้วยกัน คือ โครงการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกปากบาราและโครงการต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นที่มาของการรวมตัวของเครือข่าย และบทบาทและความเคลื่อนไหวของเครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูลต่อการจัดกิจกรรมในพื้นที่

4.2.1 โครงการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกปากบาราและโครงการต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง

โครงการสะพานเศรษฐกิจเชื่อมโยงทะเลอันดามันและอ่าวไทย (Landbridge) เป็นโครงการที่มีการวางแผนต่อเนื่องตั้งแต่ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2524-2529) แต่ระหว่างนั้นประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจที่ไม่ต่อเนื่อง จึงได้ชะลอโครงการออกไป จนมาถึงช่วงรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี กระทรวงคมนาคมมีการบรรจุโครงการสะพานเศรษฐกิจเชื่อมโยงทะเลอันดามันและอ่าวไทย (Landbridge) เข้าวาระการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ.2548 และคณะรัฐมนตรี (ครม.) มีมติรับทราบตามที่กระทรวงคมนาคมเสนอ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันจัดทำแผนแม่บท

การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศ (Logistics Master Plan) ขึ้น ซึ่งได้บรรจุโครงการที่จะสนับสนุนสะพานเศรษฐกิจเชื่อมโยงฝั่งทะเลอันดามันและอ่าวไทย (Landbridge) โดยมีรายละเอียดที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์โครงสร้างพื้นฐานภายใต้แผนแม่บทดังกล่าว และกระทรวงคมนาคมดำเนินการแล้ว

โครงการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกปากบารา จังหวัดสตูล โดยกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชย์นาวี ได้ดำเนินการศึกษาความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ วิศวกรรม และสิ่งแวดล้อม เพื่อก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกที่บูโบย จังหวัดสตูล เมื่อปี พ.ศ. 2540 และได้ทำการศึกษาทบทวนฯ เพื่อก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกที่ปากบาราเปรียบเทียบกับพื้นที่บริเวณบูโบย เมื่อปี พ.ศ.2546 แล้วพบว่าบริเวณพื้นที่ปากบารามีความเหมาะสมมากกว่า และได้รับงบประมาณประจำปี 2548-2549 เป็นค่าสำรวจออกแบบรายละเอียด ซึ่งได้คัดเลือกวิศวกรที่ปรึกษาแล้วเสร็จ ในวงเงิน 38.40 ล้านบาท (มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ.2548 เรื่องที่ 34 โครงการสะพานเศรษฐกิจเชื่อมโยงทะเลอันดามันและอ่าวไทย) ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาท่าเรือน้ำลึกบริเวณชายฝั่งทะเลอันดามันให้เป็นศูนย์กลางการขนส่งสินค้าทางทะเลของภาคใต้ที่เชื่อมโยงกับการขนส่งระหว่างภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก รวมทั้งพัฒนาพื้นที่รองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และเชื่อมโยงเครือข่ายการขนส่งหลายรูปแบบเพื่อส่งเสริมการลงทุนและกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค ซึ่งกระทรวงคมนาคมได้พิจารณาให้ความสำคัญในการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกปากบาราและบรรจุไว้ในแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงคมนาคม สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ในเขตเศรษฐกิจ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศ มีข้อได้เปรียบสำคัญที่สุดคือ มีจังหวัดสตูลอยู่ติดทะเลอันดามันที่สามารถจะพัฒนาให้เป็นท่าเรือน้ำลึกได้ ซึ่งจะเป็นศูนย์เชื่อมต่อการขนส่งสินค้าทางเรือที่สำคัญไปยังเกาะลังกาวิ ทำเรือปีนัง ทำเรือของกลุ่มประเทศในชมพูทวีป ทำเรือในตะวันออกกลางและยุโรปได้

2. คลองปากบารา จ.สตูล เป็นคลองที่มีศักยภาพในด้านการคมนาคมทางน้ำที่จะสร้างท่าเรือน้ำลึกทางชายทะเลอันดามัน (และไม่ถูกปิดล้อมด้วยเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศเหมือนทางอ่าวไทย) หากมีท่าเรือนี้ขึ้นจะเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำคัญเพื่อสนับสนุนการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคเกิดการสร้างงาน การบริการ การขนส่งสินค้า การค้าขาย ทั้งยังเป็นการเร่งรัดพัฒนาอุตสาหกรรมใน 5 จังหวัดภาคใต้ และจังหวัดใกล้เคียงทำให้ประชาชนโดยรวมมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

3. โดยที่ท่าเรือที่ขนส่งสินค้าระหว่างประเทศของไทยในปัจจุบัน คือ ท่าเรือแหลมฉบังและท่าเรือสงขลา ตั้งอยู่ทางด้านฝั่งอ่าวไทย ซึ่งการขนส่งสินค้าไปยังยุโรป ตะวันออกกลาง จะต้องขนส่งสินค้าไปเปลี่ยนถ่ายสินค้าลงเรือใหญ่ที่ประเทศสิงคโปร์ ส่วนการขนส่งสินค้าไปสหรัฐอเมริกา หรือญี่ปุ่นสามารถใช้ท่าเรือแหลมฉบังได้ นอกจากนี้การส่งออกและนำเข้าสินค้าจากทางภาคใต้หรือกรุงเทพฯ ยังมีการส่งผ่านแดนโดยทางบกไปลงเรือที่ประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ ดังนั้นท่าเรื่อน้ำลึกปากบารา จึงเป็นท่าเรือทางฝั่งอันดามันที่เป็นประตูทางการค้าทางทะเลของประเทศไทย และจะสร้างประโยชน์เพิ่มให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศ

4. ท่าเรื่อน้ำลึกปากบารา มีความได้เปรียบทางด้านภูมิศาสตร์ เนื่องจากเป็นจุดที่อยู่บริเวณชายฝั่งทะเลอันดามัน มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซีย และมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งใกล้กับเส้นทางเดินเรือหลักที่แล่นผ่านช่องแคบมะละกา โดยเรือเดินทะเลที่แล่นเข้ามารับสินค้าจะใช้เวลาเดินทางเพียง 6 ชั่วโมง จากเส้นทางหลักเท่านั้น

5. สามารถประหยัดเวลาและต้นทุนในการขนส่งสินค้านำเข้าและส่งออก เมื่อเทียบกับการขนส่งสินค้าผ่านท่าเรื่อน้ำลึกแหลมฉบังและท่าเรือสงขลา หรือการขนส่งทางบกไปลงเรือ โดยใช้บริการผ่านท่าเรือในประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์โดยตรง เช่น ในกรณีสินค้ายางพาราไทยเป็นผู้ผลิตยางพาราเป็นอันดับ 1 ของโลก โดยในปี พ.ศ.2546 สามารถส่งออกได้ถึง 3.1 ล้านตัน แต่ปริมาณการส่งออกของไทยกว่าร้อยละ 50 ไปส่งออกที่มาเลเซีย เพื่อส่วนหนึ่งนำไปแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าก่อนการส่งออกอีกครั้ง และส่วนที่เหลือเป็นการส่งออกผ่านแดนเพื่อการส่งออกและท่าเรือที่ประเทศมาเลเซียที่มีค่าขนส่งต่ำกว่าการจัดส่งจากภาคใต้ไปขนถ่ายท่าเรือแหลมฉบัง ซึ่งผู้ส่งออกยางพาราไทยต้องรับภาระต้นทุนการขนส่ง ค่าธรรมเนียม และค่าภาระต่าง ๆ ทางด้านศุลกากรเพื่อไปใช้ท่าเรือปีนัง หรือท่าเรือคลังของมาเลเซีย การก่อสร้างท่าเรือปากบารา ซึ่งอยู่ทางภาคใต้ตอนล่างฝั่งอันดามัน จังหวัดสตูล มีศักยภาพพอที่จะแข่งขันกับท่าเรือของประเทศเพื่อนบ้านได้โดยเมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายการขนส่งยางพาราไปญี่ปุ่นระหว่างท่าเรือสงขลากับท่าเรือปีนัง โดยท่าเรือสงขลามีค่าใช้จ่าย 33,000 บาท / TEU ท่าเรือปีนัง 25,200 บาท / TEU ท่าเรือแหลมฉบังโดยผ่าน ICD ลาดกระบัง 36,600 บาท/ TEU ส่วนท่าเรือปากบารา 21,000 บาท / TEU ค่าใช้จ่ายของท่าเรือสงขลาสูงกว่าเนื่องจากไม่ได้อยู่ในเส้นทางเดินเรือสายหลักและมีปริมาณสินค้าไม่มากพอ หากมาขนส่งที่ท่าเรือปากบาราจะสามารถลดภาระค่าระวางเรือและต้นทุนค่าธรรมเนียมศุลกากรที่ถูกกว่าจากการที่ไม่ต้องเสียภาษีศุลกากรให้กับประเทศมาเลเซีย (ค่าจัดการสินค้าและพิธีการศุลกากรที่

ท่าเรือสงขลาเท่ากับ 2,000 บาท / TEU ท่าเรือปีนังเท่ากับ 8,300 บาท / TEU และท่าเรือปากบาราเท่ากับ 2,000 บาท / TEU ส่วนค่าระวางเรือที่ทำเรือสงขลาเท่ากับ 26,000 บาท / TEU ท่าเรือปีนังเท่ากับ 14,000 บาท / TEU และท่าเรือปากบาราเท่ากับ 14,000 บาท / TEU รวมทั้งระยะเวลาของเส้นทางของสายการบินเรือหลักที่จะมารับสินค้าที่สตูลใช้เวลาประมาณ 6 ชั่วโมง จะสั้นกว่าการเดินทางเรือสินค้าไป-กลับระหว่างแหลมฉบังและสิงคโปร์ที่ต้องใช้เวลาถึง 169 ชั่วโมง ทำให้ต้นทุนค่าระวางสินค้าถูกกว่าดังกล่าวข้างต้นแล้ว ทั้งนี้หากพิจารณาระยะเวลาทางการขนส่งสินค้าด้วยรถไฟจากหาดใหญ่ไปยังท่าเรือคลังประเทศมาเลเซีย มีระยะทางอีก 550 กิโลเมตร เมื่อเทียบกับเส้นทางรถบรรทุกไปยังอำเภอละงู จังหวัดสตูล มีระยะทางเพียง 150 กิโลเมตร กล่าวโดยสรุปค่าใช้จ่ายในการขนส่งยางพาราไปญี่ปุ่นจะพบว่าท่าเรือที่ปากบาราจะมีค่าใช้จ่ายต่ำที่สุด

ส่วนการขนส่งสินค้าออกไปในประเทศแถบยุโรป ตะวันออกกลาง โดยส่งผ่านชายแดนทางบกไปลงเรือที่มาเลเซียและสิงคโปร์ เนื่องจากต้นทุน ระยะทาง ความสะดวกในการขนถ่าย (ไม่ต้องเปลี่ยนการขนถ่ายบ่อย) และค่าขนส่งจากกรุงเทพฯ และจากภาคใต้ไปยังท่าเรือในมาเลเซียและสิงคโปร์จะใช้เวลาและค่าใช้จ่ายสูงกว่าออกโดยผ่านท่าเรือในประเทศ

นอกจากนี้หากมีการเชื่อมโยงระบบการขนส่งอื่น ๆ โดยทางบก (ถนน และรถไฟ) ซึ่งสามารถจะพัฒนาเชื่อมโยงเครือข่ายการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารจากชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกจากท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบังมายังชายฝั่งทะเลอ่าวไทยที่ทำเรือน้ำลึกสงขลา และเชื่อมโยงด้วยการคมนาคมทางบกในลักษณะสะพานเศรษฐกิจ (Landbridge) เพื่อกระจายการขนส่งไปยังฝั่งอันดามันที่จังหวัดสตูล ได้อีกด้วย (www.thailandbridge.com) การดำเนินการศึกษาและออกแบบได้ดำเนินการขึ้นโดยกรมขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี (กรมเจ้าท่า) ได้ว่าจ้างให้ บริษัท เอทีที คอนซัลแตนท์ จำกัด บริษัท ทีม คอนซัลติ้งแอนด์แมเนจเม้นท์ จำกัด และ บริษัทแปซิฟิก คอนซัลแทนส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด ดำเนินการศึกษาและออกแบบ “โครงการสำรวจออกแบบเพื่อการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกปากบารา จังหวัดสตูล” เมื่อปี พ.ศ. 2552 (สมบูรณ์ คำแหง, 2554; บรรจง นะแส, 2554)

เมืองสตูลกำหนดแผนพัฒนาจังหวัดปี 2553-2556 ไว้ว่า "เมืองท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การเกษตรยั่งยืน เมืองท่าฝั่งอันดามัน สร้างสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้" แต่ต่อมายุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดกลับถูกแตกออกเป็น 5 ประเด็น ได้แก่ 1. การส่งเสริมและพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2. พัฒนาการผลิตและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรบนพื้นฐานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน 3. พัฒนาทรัพยากร

มนุษย์และสังคมให้มีคุณภาพ 4. พัฒนาระบบการขนส่งและโครงข่ายขนาดย่อม และ 5. เสริมสร้างความเข้มแข็งฐานเศรษฐกิจของพื้นที่ และการพัฒนาความร่วมมือกับประเทศใกล้เคียง ซึ่งการพัฒนาเป็นนิคมอุตสาหกรรมก็เป็นส่วนหนึ่งของแผน

แผนพัฒนาดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นโดยกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงจากประชาชน แต่เป็นการนำแผนพัฒนาของรัฐบาลส่วนกลางมากำหนดในแผนพัฒนาภาคใต้ ในทางปฏิบัติมีการผลักดัน ระบบการขนส่ง และโครงข่ายคมนาคมอย่างเป็นรูปธรรมมากกว่าแผนด้านอื่นๆ ทั้งยังเชื่อมโยงเป็นการพัฒนาอุตสาหกรรมหนักเพิ่มเติม ผ่านการกำหนดยุทธศาสตร์ย่อยดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม ประกอบด้วย การพัฒนาท่าเรือน้ำลึกสำหรับการส่งสินค้าออก และนำเข้าที่ปากบารา ซึ่งจะพัฒนาเป็นท่าเรือเนกประสงค์ ทั้งขนส่งสินค้าแบบตู้ในสินค้า แบบเทกอง และสินค้าเหลวทางท่อ เช่น น้ำมัน แก๊ส และสารเคมี สร้างนิคมอุตสาหกรรมพัฒนาควบคู่กับท่าเรือน้ำลึกบนพื้นที่ 1.5 แสนไร่ ใน อ.ละงู จ.สตูล ซึ่งแบ่งเขตนิคมอุตสาหกรรมดังนี้ เขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก เขตอุตสาหกรรมหนัก เขตอุตสาหกรรมเบา เขตอุตสาหกรรมสนับสนุนและต่อเนื่องกับท่าเรือ บ่อบำบัดน้ำเสียและโรงงานกำจัดขยะอุตสาหกรรม คลังสินค้าทัณฑ์บนของกรมศุลกากร และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม เช่น สถานีไฟฟ้าย่อย สถานีประปา สำหรับประกอบการอุตสาหกรรม ไทรคมนาคม ฯลฯ

2. การพัฒนาสะพานเศรษฐกิจสายสตูล-สงขลา เพื่อเชื่อมประตูการค้าด้านตะวันตกไปยังทะเลตะวันออก ทั้งการขนส่งด้านถนน ที่จะพัฒนาถนนรอบท่าเรือปากบาราและถนนที่เชื่อมสตูลไปยังจังหวัดอื่น ๆ ผ่านการสร้างถนนเส้นใหม่ การเจาะอุโมงค์ การขนส่งทางรถไฟที่จะสร้างเป็นระบบรางคู่ระยะทาง 110 กม. เพราะจะให้ป็นเส้นทางหลักในการขนส่งสินค้า จากท่าเรือปากบาราไปยังสงขลา (ที่มีการสร้างท่าเรือน้ำลึกอีกแห่งที่จะนะ) และยังมี การขนส่งทางท่อ รวมถึงการสร้างสถานีรวบรวมตู้สินค้า

3. การพัฒนาอุตสาหกรรม แบ่งเป็น อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ อุตสาหกรรมเวชกรรมและเภสัชกรรม อุตสาหกรรมต่อเรือ ซ่อมเรือ ล้างและซ่อมตู้สินค้า โรงผลิตไฟฟ้าใช้เทคโนโลยีสะอาด โรงงานผลิตภัณฑ์พลาสติก และสถานีรวบรวมและขนส่งสินค้าทั่วไป ควบคู่กับการขนส่งสินค้าเหลว

นอกจากนี้ ยังมีโครงการขุดเจาะอุโมงค์ไทย-เปอร์ลิส เพื่อเชื่อมเส้นทางเดินทางระหว่างไทยกับมาเลเซีย โดยไทยจะขุดเจาะอุโมงค์ผ่านเทือกเขาสันกาลาศีรี และตัดผ่านป่าชายเลน ระยะทางรวม

12 กิโลเมตร ใช้งบประมาณราว 1,680 ล้านบาท ขณะนี้มีการลงสำรวจเส้นทางแล้ว (ไทยโพสต์ 11 กรกฎาคม 2553) นอกจากนี้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีมติเห็นชอบร่างรายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) โครงการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกปากบาราแล้ว เหลือเพียงแต่ประเด็นในการขอใช้พื้นที่อุทยานหมู่เกาะเภตราจำนวน 4,730 ไร่ ที่กรมขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี มีหนังสือถึงหัวหน้าอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2549 ในการขอใช้พื้นที่บริเวณเกาะเขาใหญ่ในส่วนที่เป็นพื้นน้ำจำนวน 7,741-2-96 ไร่ เพื่อใช้เป็นพื้นที่ก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกปากบารา (บรรจง นະแส, 2554) (<http://www.marinerthai.com>)

4.2.2 บทบาทและความเคลื่อนไหวของเครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูลต่อการจัดกิจกรรมในพื้นที่

บทบาทในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูลมีความต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มรวมกลุ่มเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2553 เป็นต้นมา ผู้วิจัยเห็นว่าพัฒนาการในห้วงเวลาดังกล่าวน่าสนใจเป็นอย่างยิ่งจึงขอนำเสนอความเคลื่อนไหวของเครือข่ายจากจุดเริ่มต้นจนถึงเดือนมิถุนายน 2556 โดยมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

การเคลื่อนไหวของประชาชนชาวจังหวัดสตูลเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลากว่า 2 ปีมาแล้ว ผ่านการเรียกร้องในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อถามหาถึงความเป็นมา และข้อเท็จจริงที่จะเกิดขึ้นภายใต้โครงการท่าเรือน้ำลึกปากบารา และเกิดการรวมตัวขึ้นในนาม “เครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูล” เครือข่ายดังกล่าวเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขของกลุ่มคนหลากหลาย ทั้งแกนนำชุมชน ปัญญาชน นักกิจกรรมทางสังคม ศิลปิน พ่อค้า ชาวประมง ชาวสวน องค์กรท้องถิ่นและอื่น ๆ ครอบคลุมทั้ง 7 อำเภอในจังหวัดสตูล

การรับรู้ข่าวสารและเรื่องราวของแผนพัฒนาจังหวัดสตูลแทบทุกครั้งล้วนมาจากนโยบายการหาเสียงของนักการเมืองในช่วงการเลือกตั้ง ตั้งแต่ พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งก็จะมีนักการเมืองเกือบทุกพรรค พยายามนำเสนอนโยบายเปลี่ยนจังหวัดสตูล โดยการเปิดประตูการค้าสู่สากล และจะมีแผนพับ ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ มีภาพท่าเรือน้ำลึก และรถไฟรางคู่ เป็นสัญลักษณ์ที่จะบ่งบอกว่าจากนี้ไปจังหวัดเล็ก ๆ แห่งนี้จะเปลี่ยนแปลงและพัฒนามากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ หากชาวสตูลไว้วางใจให้เขาเหล่านั้นได้เลือกเขาเป็นตัวแทนและปฏิเสธไม่ได้ว่านี่คือการรับรู้แรก ๆ ที่ทำให้ชาวสตูลได้รับรู้ถึงเรื่องราวเหล่านี้ หากแต่จากนั้นมาแทบไม่มีใครทราบกันเลยว่าโครงการดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้น หรือเริ่มลงมือปิดหมุด

ฝั่งต่อหม้อกันเมื่อไรและอย่างไร จนกระทั่ง เดือนตุลาคม พ.ศ.2552 เมื่อชาวบ้านได้ทราบข่าวว่า โครงการทำเรื่อน้ำลึกลงบารา จังหวัดสตูล ได้มีการศึกษา ออกแบบโครงการเรียบร้อยแล้ว ยิ่งไปกว่านั้น โครงการดังกล่าวได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ อนุมัติผลการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment : EIA) เรียบร้อยแล้วเช่นกัน นั้นหมายถึงการผ่านกระบวนการสำคัญที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มาตรา 67 ตามที่กรมเจ้าท่าซึ่งเป็นเจ้าของโครงการกล่าวอ้างนั้นดำเนินการอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามกฎหมายแล้ว

จากนั้นเป็นต้นมาโครงการก่อสร้างทำเรื่อน้ำลึกลงบารา ได้มีการขับเคลื่อนเพื่อนำเสนอโครงการและประชาสัมพันธ์ให้คนสตูลรับทราบอย่างคึกคักอีกครั้งหนึ่ง หากเป็นการเคลื่อนไหวอย่างมีกระบวนการและมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการก่อสร้างอย่างรวดเร็ว จนเป็นสิ่งที่น่าเคลือบแคลงสงสัยอย่างยิ่ง ทำให้คนกลุ่มหนึ่งเกิดความเคลงใจว่าในช่วงเวลาดังกล่าว กระบวนการศึกษาออกแบบและการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของโครงการทำเรื่อน้ำลึกลงบารา ซึ่งเป็นโครงการขนาดใหญ่ระดับชาติ ไม่ได้เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคประชาสังคม ขณะเดียวกันได้มีการดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการครบถ้วนสมบูรณ์ตามกรอบกฎหมายหรือไม่ เพราะเมื่อมีการสอบถามคนสตูลทั่วไป โดยเฉพาะบริเวณชุมชนที่จะได้รับผลกระทบจากการสร้างทำเรื่อน้ำลึก พบว่าแทบไม่มีใครรับทราบหรือรับรู้เรื่องเลยว่ามี การดำเนินงานมาจนถึงขั้นตอนสำคัญที่ว่านี้ และยังไม่รู้เลยว่าจากนี้ไปผลได้ ผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับตนจะเป็นอย่างไรต่อไป ทำให้กระบวนการค้นหาความจริงภายใต้ข้อสงสัยดังกล่าวดำเนินการขึ้น โดยกลุ่มคนท้องถิ่น ชาวบ้านในชุมชน นักพัฒนา นักวิชาการ เจ้าหน้าที่ทั้งจากภาครัฐและเอกชน และผู้คนที่อยู่ในหลายสาขาอาชีพที่มีความคลางแคลงสงสัยในโครงการพัฒนาดังกล่าวจึงได้รวมตัวกันเป็น “เครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูล” ตั้งแต่วันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2553 เป็นต้นมา และได้มีกิจกรรมต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน อาทิเช่น

วันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2553 เครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูล ได้เข้าพบผู้ว่าราชการจังหวัด นายสุเมธ ตันติชัยเลิศวิมลกุล ที่ศาลากลางจังหวัดสตูล ในนามเครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูล รวม 50 คน และยื่นหนังสือถึงนายกรัฐมนตรี เพื่อถามถึงข้อมูล และข้อเท็จจริงของโครงการต่าง ๆ ที่กำลังจะเกิดขึ้นในจังหวัดสตูล โดยเฉพาะโครงการทำเรื่อน้ำลึกลงบารา และโครงการต่อเนื่องอื่น ๆ ที่กำลังจะเกิดขึ้นตามมา

วันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 เครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูล ร่วมกันสภาพัฒนาการเมือง จัดเวทีวิเคราะห์โครงการและให้ข้อมูลโครงการทำเรื่อน้ำลึกลงปากบารา ณ โรงเรียนกำแพงอำเภอละงู มีผู้เข้าร่วมกว่า 200 คน ซึ่งมีเจ้าหน้าที่จากกรมเจ้าท่า และบริษัทที่ปรึกษาโครงการเข้าร่วมชี้แจงข้อมูล ได้ข้อสรุปเวทีว่าผู้เข้าร่วมเกือบทั้งหมดไม่เอาโครงการทำเรื่อน้ำลึกลงปากบารา

วันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 มีการเคลื่อนไหวของประชาชนจังหวัดสตูลกว่า 300 คน รณรงค์และออกแถลงการณ์ให้คนสตูลติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูล โดยเฉพาะโครงการทำเรื่อน้ำลึกลงปากบารา ที่คาดว่าจะสร้างความเสียหายให้กับจังหวัดสตูล ถือเป็นการแสวงหาที่ในฐานะเครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูลเป็นครั้งแรก

ในวันเดียวกันรายการเวทีสาธารณะของสถานีโทรทัศน์ทีวีไทยมาบันทึกเทปรายการ โดยเชิญส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน รวมถึงกลุ่มชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบ และตัวแทนเครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูล รวมทั้งหมดกว่า 500 คน ณ ลาน 18 ล้าน ริมทะเลอ่าวปากบารา ส่วนใหญ่ได้แสดงท่าทีปฏิเสธโครงการ และเรียกร้องให้มีการเปิดเผยข้อเท็จจริงมากขึ้น

วันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดย คณะอนุกรรมการสิทธิมนุษยชน ที่มีนายแพทย์นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ เป็นประธาน ได้จัดเวทีตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีโครงการทำเรื่อน้ำลึกลงปากบารา ที่ผ่านการร้องเรียนของเครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูล ณ ศาลากลางจังหวัดสตูล โดยได้เชิญส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น รัฐมนตรีในกระทรวงคมนาคม กระทรวงอุตสาหกรรม กรมเจ้าท่า สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำ เป็นต้น ทำให้พบว่ามีโครงการอื่นนอกเหนือจากโครงการทำเรื่อน้ำลึกลงปากบารา เช่น รถไฟรางคู่สงขลา-สตูล อุโมงค์ทางลอดไทย-มาเลเซีย โรงกลั่นและคลังน้ำมัน และโครงการอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมา และในเวทียังมีการชี้ให้เห็นกระบวนการและข้อบกพร่องจากการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม หรือ EIA ของโครงการทำเรื่อน้ำลึกลงปากบาราอีกด้วย

เดือนตุลาคม พ.ศ. 2553 กรมเจ้าท่าได้แจ้งให้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จัดทำโครงการตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม และงานประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนระยะก่อนก่อสร้างทำเรื่อน้ำลึกลงปากบารา ระยะที่ 1 จังหวัดสตูล ทั้งที่จริงแล้วโครงการดังกล่าวเน้นหนักไปที่การประชาสัมพันธ์ และให้ข้อมูลด้านที่ดีของโครงการทำเรื่อน้ำลึกลงปากบารา โดยการว่าจ้างให้สถานีวิจัย สื่อท้องถิ่นอื่นๆ ให้ทำการประชาสัมพันธ์ ก่อให้เกิดความเคลงเคลงใจกับคนสตูล และเครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูล จึงมีการทวงถามถึงบทบาทที่เหมาะสมของนักวิชาการต่อการรับดำเนินโครงการดังกล่าว

วันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 ชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากโครงการฯ และเครือข่ายประชาชนฯ สตูล จำนวน 70 คนเข้ายื่นหนังสือถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เรียกร้องขอให้มหาวิทยาลัย ทบทวนบทบาทของนักวิชาการ และให้ยุติการดำเนินโครงการตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและงาน ประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนระยะก่อนก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกปากบารา ระยะที่ 1 จังหวัดสตูล เนื่องจากเห็นว่าไม่เหมาะสม

วันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 เข้าร่วมประชุมให้คำชี้แจง พร้อมกันนี้ได้รับฟังข้อชี้แจงจาก นักวิชาการและคณะอาจารย์ที่รับงานโครงการตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม และงานประชาสัมพันธ์และ การมีส่วนร่วมของประชาชนระยะก่อนก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกปากบารา ระยะที่ 1 จังหวัดสตูล ซึ่งมีชาวบ้าน เข้าร่วมประมาณ 80 คน พร้อมผู้สังเกตการณ์ คณาจารย์ บุคลากรมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รวมกว่า 150 คน ซึ่งข้อทักท้วงต่อบทบาทนักวิชาการ ได้รับการตอบรับจากมหาวิทยาลัยฯ และขอเวลาตัดสินใจ ตามข้อเรียกร้องภายในระยะเวลา 1 สัปดาห์

วันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 บริเวณจุดชมวิวลาน 18 ล้านปากบารา ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล ชาวบ้านประมาณ 30 คนล้อมรอบคณะสำรวจชายฝั่งของบริษัท เอทีที คอนซัลแตนท์ จำกัด จำนวน 4 คน ประมาณ 15 นาที ในขณะที่กำลังตอกหลักหมุดตรงสนามเด็กเล่น บริเวณจุดชมวิวลาน 18 ล้าน ปากบารา กลุ่มชาวบ้านได้ให้คณะสำรวจฯ ถอนหลักหมุดออก คณะสำรวจฯ จึงถอนหลักหมุด ดังกล่าว ก่อนขึ้นรถยนต์ออกไป ต่อมาเวลาประมาณ 15.00 น. บริเวณเดียวกัน ชาวบ้านประมาณ 40 คน ล้อมรอบคณะสำรวจคุณภาพอากาศของบริษัท เอทีที คอนซัลแตนท์ จำกัด อีกจำนวน 6 คน ประมาณ 15 นาที ที่กำลังตั้งเครื่องมือวัดลม ชาวบ้านขอให้คณะสำรวจฯ ถอนเครื่องมือสำรวจออก คณะสำรวจฯ จึงถอนเครื่องมือ แล้วออกไปจากพื้นที่

วันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ทำหนังสือขอสงวนสิทธิ์ในการ ขอขยายการทำงาน และแจ้งเหตุสุดวิสัยที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามสัญญาโครงการฯ ถึง นายสมชาย สุนันท์จรกุล ประธานคณะกรรมการกำกับการทำงานและตรวจรับงานที่ปรึกษา ซึ่งสาเหตุที่ ขอขยายเวลา เนื่องจากมีเหตุสุดวิสัยทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ เพราะการลงพื้นที่จัดประชุมกลุ่มย่อยระดับชุมชน และหัวหน้าส่วนราชการ และสำรวจเก็บข้อมูลด้านการเปลี่ยนแปลงชายฝั่ง ในอำเภอละงู จังหวัดสตูล มีชาวบ้านจำนวนมากเข้ามาข่มขู่ขัดขวางการปฏิบัติงาน และแจ้งให้ออกจากพื้นที่ทันที

วันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 แกนนำเครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูล ได้เข้ายื่นหนังสือกับนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรีเรื่องขอให้ทบทวนโครงการทำเรื่อน้ำลึกปากบารา เนื่องจากไม่เหมาะสม และสร้างผลกระทบต่อระยะยาว ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้รับหนังสือจากเครือข่ายฯ หากอ้างว่าอาจจะมีการลดขนาดโครงการ และเห็นว่าการสร้างทำเรือเป็นความต้องการของคนในพื้นที่ และมีความจำเป็น

วันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2554 หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ จัดเวทีเสวนา “ทำเรื่อน้ำลึกปากบารา เศรษฐกิจไทย ได้หรือเสีย” ณ โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ กรุงเทพฯ ซึ่งมีนายสุพจน์ ทรัพย์ล้อม ปลัดกระทรวงคมนาคม และนักธุรกิจการเดินทาง รวมถึงเจ้าหน้าที่ส่วนราชการเข้าร่วมกว่า 200 คน ในที่นี้ปลัดกระทรวงคมนาคมยืนยันว่าจะต้องเดินหน้าสร้างโครงการทำเรื่อน้ำลึกปากบารา เนื่องจากประเทศไทยจะต้องมีทำเรือของตัวเอง ในขณะที่นายสุวัฒน์ อิศวทองกุล นายกสมาคมเจ้าของและตัวแทนเรือกรุงเทพฯ เห็นต่างว่าการสร้างทำเรื่อน้ำลึกปากบาราไม่คุ้ม และไม่เป็นจริง เพราะสินค้าส่วนใหญ่จะใช้ทำเรือฝั่งอ่าวไทยเป็นหลัก

เดือนมีนาคม พ.ศ. 2554 กรมเจ้าท่าได้ส่งหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล ร้องขอให้กำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัย เพื่อให้คณะอาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม และงานประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนระยะก่อนก่อสร้างทำเรื่อน้ำลึกปากบารา ระยะที่ 1 จังหวัดสตูล สามารถดำเนินการได้อย่างปกติ จนโครงการแล้วเสร็จ

วันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2554 จังหวัดสตูลได้เชิญคณะทำงานที่ปรึกษาโครงการตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม และงานประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนระยะก่อนก่อสร้างทำเรื่อน้ำลึกปากบารา ระยะที่ 1 จังหวัดสตูล เพื่อกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยให้กับคณะทำงานโครงการ โดยอ้างว่ามีกลุ่มค้านเพียง 40 คน ที่สร้างความเสียหายต่อชื่อเสียงของจังหวัดสตูล และมีการเสนอให้เจ้าหน้าที่ทั้งในและนอกเครื่องแบบ ติดตามพฤติกรรม และความเคลื่อนไหวของคนกลุ่มนี้ ขณะเดียวกันจะจัดโปรแกรมการศึกษาดูงานให้กับกลุ่มแกนนำในพื้นที่เพื่อให้มีความเข้าใจต่อโครงการก่อสร้างทำเรื่อน้ำลึกปากบาราต่อไป

วันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 เครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูล ร่วมรณรงค์ให้ชาวสตูลได้รับทราบข้อมูลโครงการ ผลได้ ผลเสียและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อชาวสตูล โดยมีขบวนรถยนต์และรถจักรยานยนต์ร่วมรณรงค์ใหญ่ทั่วเมืองสตูล

วันที่ 19-20 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยคณะ อนุกรรมการที่มีนายแพทย์นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ เป็นประธาน ได้จัดเวทีติดตามการละเมิดสิทธิมนุษยชนและสิทธิชุมชนท้องถิ่นที่เครือข่ายประชาชนฯ ได้ร้องเรียนในโครงการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกปากบารา ทางคู่ขนาน ทางรถไฟอุโมงค์ทางลอดสตูล-เปอร์ลิส ประเทศมาเลเซียและการก่อสร้างเขื่อน ที่ศาลากลางจังหวัดสตูล

วันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 ประชาชนได้รวมตัวเคลื่อนขบวนรถยนต์ จักรยานยนต์ สามล้อ พ่วง ความยาวประมาณ 5 กิโลเมตร เคลื่อนขบวนจากละงู ถึงเมืองสตูล เพื่อร่วมกันประกาศจุดยืนในการปกป้องธรรมชาติของสตูล และร่วมกันคัดค้านโครงการอุตสาหกรรมท่าเรือน้ำลึก

วันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 เครือข่ายได้ร่วมกดดันนักวิชาการจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการทำเวที รับฟังความคิดเห็นการวางแผนพัฒนาพื้นที่ภาคใต้ของสภาพัฒน์ฯ ชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบลงสัตยาบันไม่ยอมรับแผนพัฒนาที่ทำลายวิถีชีวิตและสิทธิชุมชนร่วมกัน

วันที่ 17-18 สิงหาคม พ.ศ. 2554 สมาชิกเครือข่ายได้ยื่นหนังสือถึงน.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีและ สมาชิกเครือข่ายประมาณ 20 คน เดินทางไปยังสำนักงานของ นายธานี นทร์ ใจสมุทร สส.สตูล เขต 1 เพื่อยื่นหนังสือว่า คนสตูลไม่เห็นด้วยกับนโยบายรัฐที่จะประกาศใช้ในการสร้างอุตสาหกรรมท่าเรือ

วันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2554 ประชาชนจากพื้นที่ต่าง ๆ ในภาคใต้รวมตัวกันแสดงออกทางความคิด ณ วนอุทยานเขาพัง อ.ท่าชะงะ จ.ชุมพร เพื่อคัดค้านโครงการ Landbridge และโครงการพัฒนาภาคใต้ โดยปฏิบัติการนี้เคลื่อนไหวในนามของ “เพชรเกษม41”

วันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2554 สมาชิกเครือข่ายเข้าพบหัวหน้าอุทยานหมู่เกาะเภตราคนใหม่ เพื่อให้ชี้แจงปัญหาของพื้นที่และเชิญชวนร่วมคัดค้านการทำท่าเรือน้ำลึก

ปลายปี พ.ศ. 2554 สมาชิกเครือข่ายและองค์กรสนับสนุนในพื้นที่ได้ปรึกษาหารือ เห็นควรจัดตั้งเป็น “กลุ่มรักจัง...สตูล” เพื่อเคลื่อนไหวร่วมกันในระดับจังหวัดมากขึ้น

วันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2555 สมาชิกเครือข่ายได้เดินทางไปยังการประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจร ที่จังหวัดภูเก็ต ซึ่งมีการเสนอแผนพัฒนาต่าง ๆ ตลอดจนโครงการ Landbridge และท่าเทียบเรือ

วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2555 ชาวบ้านรวมตัวกันเคลื่อนขบวนในพื้นที่ปากบารา โดยใช้ธงเขียว เป็นสัญลักษณ์ คัดค้านท่าเรือทั่วทั้งอำเภอละงู

วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2555 มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ชุมชนในเรื่องทำเรื่อน้ำลึก ณ จุดชมวิวด้านสาธารณะ 18 ล้าน ชายหาดปากบารา เครือข่ายฯ จัดเวที “สัญญาประชาคมคนสตูลไม่เอาทำเรื่ออุตสาหกรรมปากบารา”

วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2555 เครือข่ายยื่นหนังสือต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีการทบทวนยกเลิกรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) โครงการทำเรื่อน้ำลึกปากบารา

วันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2555 กรรมการการต่างประเทศ สมาชิกวุฒิสภา พร้อมคณะ ลงพื้นที่ จ.สตูล ศึกษาดูสถานที่จริงถึงความเป็นไปได้ที่จะผลักดันให้เป็นเมืองเศรษฐกิจชายแดน รับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนระหว่างลงพื้นที่ ชาวบ้านในพื้นที่ประมาณ 100 คน เข้าสอบถามเกี่ยวกับการเดินทางมาดูพื้นที่ในครั้งนี้

วันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2555 สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมส่งหนังสือแจ้งยกเลิกรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) พื้นที่ทำเรื่อน้ำลึกปากบารา

วันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2555 เครือข่ายประชาชนติดตามแผนฯ ยื่นหนังสือคัดค้านทำเรื่อปากบารา กับสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

วันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2555 เปิดศูนย์ประสานงานชุมชน “เครือข่ายชุมชนรักอ่าวปากบารา จ.สตูล” ณ หมู่บ้านตะโล๊ะไผ่ ตำบลปากน้ำ

วันที่ 19-20 มกราคม พ.ศ. 2556 กลุ่มเครือข่ายร่วมกับชาวบ้านในตำบลปากน้ำจัดงาน “สตูล หัวใจพิชชิงค์ฟ 2” ขึ้น ซึ่งเป็นกิจกรรมชาวบ้านปากบาราร่วมกับส่วนราชการจัดแข่งขันตกปลา เพื่อให้ความสำคัญกับทรัพยากรในพื้นที่และให้ความรู้เรื่องทำเรื่อน้ำลึกปากบาราและอุตสาหกรรม กิจกรรมการแข่งขันตกปลาบริเวณอ่าวปากบารา เกาะลิคิ และ เกาะตะรุเตา ภายในงานมีการออกบูทขายสินค้าพื้นบ้าน รวมทั้งทำซุ้มให้ความรู้ เกี่ยวกับทะเลและทรัพยากร การท่องเที่ยว โดยส่วนมากจะเป็นกลุ่มชาวบ้านและหน่วยงานท้องถิ่น โดยมีองค์กรร่วมจัด คือ คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการมัสยิดบ้านตะโล๊ะไผ่ สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว จ.สตูล องค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งสตูล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนตำบลปากน้ำ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา และอำเภอละงู โดยมีนักกีฬาตกปลาเข้าร่วมจำนวน 50 ทีม

นายไกรวุฒิ ชูสกุล ตัวแทนชมรมชาวประมงพื้นบ้านตะโล๊ะไผ่เป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมนี้ขึ้นเพื่อสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะชาวประมงพื้นบ้าน รวมทั้งจัดหางบประมาณสมทบกองทุนชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน และสมทบโรงเรียนสอนศาสนาในหมู่บ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจับปลาอย่างยั่งยืน โดยไม่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ในการจัดงาน เครือข่ายยังไม่ได้มีการประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่ มากนัก เป็นการจัดในกลุ่มก้อนของตนเอง

ส่วนองค์กรภาคประชาสังคมได้ประสานกับทีมประชาสังคมอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา และเครือข่ายของสมาคมรักษ์ทะเลไทย เข้ามามีส่วนร่วมช่วยการจัดกิจกรรมในงาน ประกอบด้วยการเสวนาเรื่องทะเลและการอนุรักษ์ รวมถึงเรื่องท่าเรือน้ำลึก ซึ่งส่งผลให้คนในหมู่บ้านเห็นศักยภาพของพื้นที่ และคุณค่าทางทรัพยากรของบ้านเกิดตนเอง

วันที่ 28-29 มกราคม พ.ศ. 2556 เข้าร่วมการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “เครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคมและองค์กรพัฒนาเอกชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ปากบารา จังหวัดสตูล” ณ ห้องประชุม รพ.สต.ปากน้ำ ต.ปากน้ำ อ.ละงู จ.สตูล

วันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2556 นายชัชชาติ สิทธิพันธุ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ได้ลงมาสำรวจพื้นที่ก่อสร้างตามโครงการท่าเรือน้ำลึกปากบารา ในเบื้องต้นกำหนดการคือการลงสำรวจทางถนน แต่เมื่อถึงเวลาจริง กลายเป็นการเดินทางทางเฮลิคอปเตอร์สำรวจแทน ทำให้ชาวบ้านในพื้นที่ที่รวมตัวกันเพื่อแสดงจุดยืนในการคัดค้านท่าเรือน้ำลึก กว่า 200 คน ไม่พอใจมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้การรวมตัวของชาวบ้านในครั้งนี้ อาศัยวิธีการกระจายข่าวที่ได้รับจากตัวแทนกลุ่มเครือข่ายฯ สู่ตัวแทนแกนนำชาวบ้านในแต่ละพื้นที่แล้วเกิดการระดมคนในพื้นที่ และแสดงจุดยืนโดยการเขียนป้ายผ้าและคำพูดเพื่อประท้วง โครงการอย่างสันติวิธี ปรากฏจากซึ่งความรุนแรงทางกายภาพใดๆ

วันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2556 เครือข่ายร่วมกับประชาชนในพื้นที่อำเภอละงู ร่วมกันยื่นหนังสือคัดค้าน พรบ. เงินกู้ 2.2 ล้านล้านบาท เพราะส่วนหนึ่งของเงินกู้ก้อนนี้จะเป็นงบประมาณหลักในการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกปากบารา

วันที่ 22-23 เมษายน พ.ศ. 2556 เครือข่ายฯ รวมตัวกับภาคประชาชนในนามของ “สมัชชาคนสตูล” ร่วมจัดกิจกรรมภายใต้หัวข้อ “รวมคน ร่วมคิด กำหนดทิศทางการคนสตูล” โดยมีเป้าหมายเพื่อเริ่มต้นสร้างเวทีสาธารณะของคนสตูล โดยที่เครือข่ายภาคประชาสังคม (รักจัง...สตูล) เป็นกลุ่มริเริ่มสร้างเครือข่าย ใช้ศักยภาพของสมาชิกกลุ่มรักจัง...สตูล เพื่อผลักดันให้เวทีสมัชชาเป็นเวทีในการพูดคุยถึง

ปัญหาของคนสตูลที่เกิดขึ้นและไม่ได้รับการดูแล เป็นเวทีสะท้อนปัญหาและแนวทางการแก้ไขจากคนสตูลโดยตรง ซึ่งแบ่งเป็นประเด็น 10 ประเด็น ได้แก่ 1) กองทุนสวัสดิการชุมชน 2) การจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง 3) การท่องเที่ยวโดยชุมชน 4) การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัยและการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน 5) การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน 6) สุขภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค 7) การจัดการที่อยู่อาศัยโดยชุมชน 8) การจัดการเกษตรอย่างยั่งยืน 9) สถานการณ์ด้านเด็ก เยาวชนและสตรี และ 10) ท้องถิ่นจัดการตนเอง (นาทอนแกหราชตนเอง) การสานฝันเมืองสตูลไม่ใช่คนใดคนหนึ่งทำ แต่จะต้องช่วยกันทำ คิด พูด ทำ เพื่อจังหวัดสตูล ทุกเรื่องอาจมีแนวทางต่างกัน แต่เป้าหมายนั้นเพื่อการพัฒนาจังหวัด ข้อมูลของทุกฝ่ายเป็นข้อมูลที่สำคัญที่จะช่วยกันเติมเต็ม

วันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2556 กลุ่มเครือข่ายฯ ได้ร่วมให้ข้อมูลในเวทีแนวทางการพัฒนาจังหวัดสตูลภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีผู้ร่วมเสวนา 5 ท่าน คือ นายเหนือชาย จิระอภิรักษ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล นายธานินทร์ ใจสมุทร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสตูล นายสัมฤทธิ์ เลียงประสิทธิ์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล (อบจ.) นายสมชาย ตันดีศรีกุล กรรมการหอการค้าไทย และอดีตประธานหอการค้าจังหวัดสตูล และตัวแทนจากกลุ่มเครือข่ายฯ 2 ท่านคือ นายสมบูรณ์ คำแหง และนายวิโชคศักดิ์ รมรงค์ไพรี ซึ่งในเวทีครั้งนี้ทางกลุ่มได้แสดงจุดยืนในการคัดค้านการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกปากบารา แต่ฝ่ายการเมืองเห็นควรสนับสนุนให้เกิดการก่อสร้าง ชาวบ้านที่เข้าร่วมเลยเห็นแนวคิดของฝ่ายต่าง ๆ ในจังหวัดสตูลและเป็นข้อมูลในการพิจารณาในการเลือกผู้สมัครเลือกตั้งต่อไป

วันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2556 เครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูลและกลุ่มรักจังหวัดสตูล ร่วมกับชาวบ้านในพื้นที่และองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งในพื้นที่และต่างพื้นที่ในภาคได้ร่วมจัดเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบทางสุขภาพและสิ่งแวดล้อม หรือเวทีชำแหละ ERIA โดยมีรายการเวทีสาธารณะทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสร่วมบันทึกเทปรายการด้วย

วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2556 เครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาสตูล ได้จัดทำหนังสือความลับ ไม่น่าลับ โครงการการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกปากบารา จังหวัดสตูล โครงการที่มีผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงกว่ามาตรฐานกำหนด 20 เท่าตัว เพื่อเป็นข้อมูลแจกจ่ายให้กับประชาชนที่สนใจ

วันที่ 22-28 ตุลาคม พ.ศ. 2556 เครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาสตูล-สงขลา ร่วมกิจกรรม “เดินด้วยรัก เชื่อมสะพานแผ่นดินโดยสะพานมนุษย์ จากปากบาราถึงจะนะ” ซึ่งเป็นการเดินรณรงค์การประกาศทำร่างพระราชบัญญัติให้กระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้าน

คมนาคมขนส่งของประเทศ หรือ พรบ.เงินกู้ 2.2 ล้านล้านบาท ซึ่งประกอบด้วยโครงการย่อยการสร้างท่าเทียบเรือน้ำลึกปากบาราด้วย กิจกรรมครั้งนี้ใช้วิธีเดินเท้าของประชาชนและอาสาสมัครจากท่าเรือปากบารา อ.ละงู จ.สตูล ถึงบ้านสวนกง อ.จะนะ จ.สงขลา โดยมีระยะทางรวมกว่า 216 กม. ใช้เวลาเดิน 7 วัน ในระหว่างเส้นทางมีการแจกเอกสารชี้แจงเจตนารมณ์ของการเดินเท้าและกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดเส้นทาง

เดือนธันวาคม พ.ศ. 2556

กลุ่มนักศึกษา กลุ่ม Silent Power 6 จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ลงมาทำกิจกรรม เกี่ยวกับการร่วมรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่บ้านเรา กับพี่น้องในพื้นที่ปากบารา นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเวทีเสวนา ที่ลานลือแปดล้าน กับการแลกเปลี่ยนข้อมูลการทำ EIA และ EHIA

เดือนมกราคม พ.ศ. 2557

เครือข่ายร่วมกับคนสตูล ร่วมกันรณรงค์ต่อต้าน พรบ.นิรโทษกรรมกับพี่น้องในจังหวัดสตูล และได้รวมตัวกันที่ศาลากลางจังหวัดสตูล พร้อมอภิปรายถึงประเด็นการไม่เอาท่าเรือน้ำลึกของชาวปากบารา ทำให้คนสตูลให้ความสนใจมาก และร่วมแสดงเจตนารมณ์ด้วยกัน

เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557

เครือข่ายติดตามแผนฯ ร่วมกับคณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคใต้ (กป.อพช.) ได้จัดประชุมประจำปี 2557 ที่มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ การพูดคุยเป็นการหาทิศทางการทำงานในองค์กรพัฒนาเอกชนในแต่ภาคส่วนเป็นไปในทิศทางที่วางไว้หรือไม่

กิจกรรม “ปากน้ำสัญจร เพื่อชุมชนน่าอยู่” เป็นกิจกรรมร่วมระหว่างองค์กรชุมชนและเครือข่ายประชาสังคมในพื้นที่ตำบลปากน้ำ ร่วมกับคณะทำงานขับเคลื่อนปากน้ำน่าอยู่ (คคปน.) จัดเวทีระดมความคิดเห็น ความต้องการต่อการพัฒนาในพื้นที่ตำบลปากน้ำ ซึ่งจะเก็บข้อมูลชุมชน 7 หมู่บ้านทั้งตำบลปากน้ำ

เดือนมีนาคม พ.ศ. 2557

เครือข่ายติดตามแผนพัฒนา อ.ละงู และเครือข่ายปากน้ำน่าอยู่ เดินทางไปศึกษาดูงานการจัดการชุมชนน่าอยู่ ร่วมกับเครือข่ายสิทธิชุมชนภาคใต้ และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการพื้นที่ปากบาราให้มีความน่าอยู่ต่อไป ณ ศูนย์ประชุมไบเทค บางนา กรุงเทพมหานคร

เครือข่ายติดตามแผนพัฒนา อ.ละงู และเครือข่ายปากน้ำน่าอยู่ ได้ร่วมกิจกรรมกับกลุ่ม Silent Power 6 เป็นการร่วมจัดเวทีเสวนา เกี่ยวกับประเด็นการสร้างท่าเรือน้ำลึก ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ การประชุมเครือข่ายรักจังสตูล ที่ ศูนย์ประสานงานชมรมประมงพื้นบ้านจังหวัดสตูล

วันที่ 21- 22 มีนาคม พ.ศ. 2557 เครือข่ายร่วมกับสมาคมรักษ์ทะเลไทย ร่วมจัดงานสมัชชา
ประมงพื้นบ้านแห่งประเทศไทย ณ ท่าเรืออ่าวนุ่น บ้านตะโล๊ะไฮ สตูล

วันที่ 22 – 24 มีนาคม พ.ศ. 2557 เครือข่ายติดตามแผนฯ ร่วมกับองค์กรภาคีที่ทำงานในพื้นที่
ตำบลปากน้ำ และส่วนราชการตำบลปากน้ำได้จัดงานการตกปลานานาชาติ สตูลฟิชซิงค์พ ครั้งที่ 4 ณ
ท่าเทียบเรืออ่าวนุ่น บ้านตะโล๊ะไฮ ริมอ่าวปากบารา

4.3 กระบวนการทำงานของเครือข่ายติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูล

เพื่อให้การดำเนินงานของเครือข่ายดำเนินไปได้ตามเป้าประสงค์ที่สมาชิกเครือข่ายได้วางเอาไว้
ทั้งในประเด็นการต่อต้านคัดค้านท่าเรือน้ำลึกปากบาราและโครงการการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่
จากรัฐบาลรวมถึงการรณรงค์ให้ร่วมกันรักษาทรัพยากรในพื้นที่ให้คงอยู่ต่อไป เครือข่ายติดตามแผนพัฒนา
จังหวัดสตูลใช้กระบวนการต่างๆในการขับเคลื่อนกิจกรรมของเครือข่ายในระดับต่างๆ ทั้งระดับชุมชน
และระดับเครือข่าย ดังต่อไปนี้

4.3.1 กระบวนการทำงานภายในชุมชน

1. ให้ความรู้และเสริมองค์ความรู้ตลอดจนทักษะแก่ชุมชน โดยผ่านการจัดเวทีพูดคุยในชุมชน
การฉายวิดีโอทัศน์ให้ความรู้ เผยแพร่สื่อ เอกสารหรือหนังสือข้อมูลความรู้ ที่เกี่ยวข้องกับแผนการพัฒนาของ
ประเทศที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ปากบารา จัดทำหนังสือพิมพ์ “เสียงสตูล” ตลอดจนร่วมแลกเปลี่ยนความ
คืบหน้าในการดำเนินงานจากภาครัฐแก่แกนนำของชุมชนเพื่อให้เกิดการกระจายข้อมูลสู่พื้นที่ต่อไป

2. จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เช่น ค่ายเยาวชน งานแข่งขันตกปลาประจำปี เวทีเสวนาในชุมชน
การละเล็กละน้อยร่วมกัน เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมลักษณะการพัฒนาและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมรวมถึง
ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในชุมชน

3. การเคลื่อนไหวรณรงค์เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรในพื้นที่ โดยวิธีการเดินขบวน เคลื่อนขบวนรถ
จากปากบาราสู่สตูล หรือ การใช้สัญลักษณ์ธงเขียว เฝ้าระวังและร่วมกันสังเกตการณ์ถึงการเข้ามาเพื่อ
ดำเนินการใดๆที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาของรัฐในพื้นที่ หรือมาตรการ “มึงมา...ถูก”¹ ของ
ชาวบ้านในชุมชน เป็นต้น

1

จากคำสัมภาษณ์ของ แกนนำชาวบ้านในพื้นที่

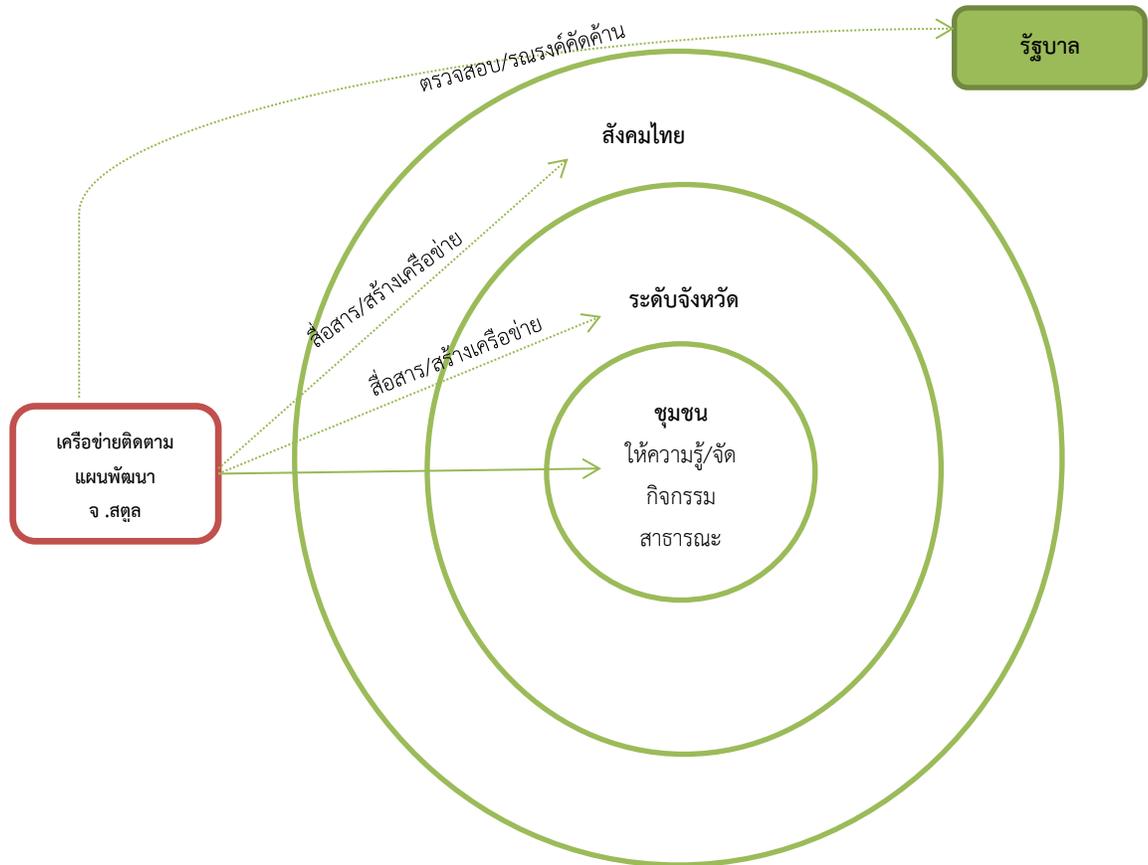
4.3.2 กระบวนการทำงานภายนอกชุมชน

1. สร้างเครือข่ายในระดับจังหวัดและระดับภาค เพื่อหาแรงสนับสนุนจากเครือข่าย โดยการร่วมทำงานและแลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาในกลุ่มองค์กรภาคประชาสังคมและกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนอื่นๆ เช่น การร่วมจัดสมัชชาระดับจังหวัด หรือการเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมกับเครือข่ายองค์กรระดับจังหวัดในนามของกลุ่มรักจังสตูล เป็นต้น

2. แสดงจุดยืน นำเสนอปัญหาสู่สังคมโดยรวม ผลักดันเพื่อให้ประเด็นที่เคลื่อนไหวกลายเป็นประเด็นสาธารณะ เพื่อขับเคลื่อนในวงที่กว้างขึ้น เช่น การยื่นหนังสือถึงหน่วยงานราชการในการแสดงจุดยืนเพื่อต่อต้านนโยบายการพัฒนาจากทางภาครัฐ หรือการเผยแพร่กิจกรรมและองค์ความรู้ผ่านสื่อและ Social Media ต่างๆ เป็นต้น

วิธีการที่เครือข่ายติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูลใช้เพื่อการขับเคลื่อนดำเนินงาน (ดังรายละเอียดภาพประกอบที่ 8) สามารถสรุปได้เป็น 5 วิธี ดังต่อไปนี้

- 1) ตรวจสอบการทำงานของรัฐ ภายใต้กรอบประเด็นโครงการการพัฒนาที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่
- 2) เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ และองค์ความรู้ของบุคคลในชุมชน ตลอดจนจัดกิจกรรมสาธารณะร่วมกับชุมชน
- 3) รณรงค์ คัดค้าน แสดงจุดยืนในการคัดค้านโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของรัฐ
- 4) สื่อสาร เผยแพร่ ประเด็นปัญหาต่อพื้นที่สาธารณะ
- 5) สร้างและร่วมทำงานกับเครือข่ายที่นอกเหนือจากองค์กรในพื้นที่ ทั้งในระดับจังหวัดและระดับภาค

ภาพที่ 8 สรุปวิธีการดำเนินงานของเครือข่ายติดตามแผนพัฒนา จ.สตูล ในระดับต่างๆ

4.4 การศึกษาเชิงสำรวจ ความต้องการของประชาชนต่อการพัฒนาพื้นที่ปากบารา

4.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ ประชาชนทั้งเพศชายและหญิงที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ 2 บ้านปากบารา หมู่ที่ 4 บ้านตะโละใส และหมู่ที่ 6 บ้านท่ามะลย์ ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล โดยมีประชากรรวมทั้งสิ้น 7,778 คน รายละเอียดตามตารางที่ 7 (ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม พ.ศ. 2553 จากสำนักบริหารการทะเบียน ที่ว่าการอำเภอละงู)

ตารางที่ 7 จำนวนประชากรที่ศึกษา

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร		
		ชาย	หญิง	รวม
	บ้านปากบารา	2,023	2,044	4,067
	บ้านตะโละใส	1,332	1,373	2,705
	บ้านท่ามะลี่ย	468	538	1,006
	รวม	5,011	5,105	7,778

จากการคำนวณขนาดของตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 380 ราย และเพื่อป้องกันปัญหาการส่งคืนแบบสอบถามไม่ครบและเพื่อความเหมาะสมกับขนาดประชากรที่ศึกษา ผู้วิจัยจึงกำหนดการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างไว้ 400 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยแบ่งจำนวนในแต่ละหมู่บ้าน ดังตารางที่ 8 ดังนี้

ตารางที่ 8 ขนาดของตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร			ขนาดตัวอย่าง
		ชาย	หญิง	รวม	
	บ้านปากบารา	2,023	2,044	4,067	209
	บ้านตะโละใส	1,332	1,373	2,705	139
	บ้านท่ามะลี่ย	468	538	1,006	52
	รวม	5,011	5,105	7,778	400

ผลการสำรวจ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนต่อเครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูล/เครือข่ายรักจังสตูล

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนต่อโครงการทำเรื่อน้ำลึกและอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในพื้นที่ปากบาราจังหวัดสตูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ประกอบด้วยเพศหญิง (ร้อยละ 54.0) และเพศชาย (ร้อยละ 46.0) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 92.5) และนับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 7.5) อยู่ในช่วงอายุ 15-24 ปี ช่วงอายุ 35-44 ปี และช่วงอายุ 25-34 ปี ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 21.3 ร้อยละ 20.3 และร้อยละ 18.5 ตามลำดับ) ดังนั้นจะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงวัยเรียนและวัยทำงาน ใช้ภาษาท้องถิ่นภาคใต้เป็นประจำในชีวิตประจำวัน (ร้อยละ 86.3) นอกจากนั้น ใช้ภาษาไทยกลางและเพียงส่วนน้อยที่สามารถสื่อสารภาษามลายูถิ่นและมาเลย์กลางได้

จากการสำรวจข้อมูลใน 3 หมู่บ้านของตำบลปากน้ำซึ่งเป็นพื้นที่ศึกษาของงานวิจัย คือ บ้านปากบารา บ้านตะโล๊ะไผ่ และบ้านท่ามะลี่ย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ปากบารา มากที่สุด (ร้อยละ 49.3) รองลงมาพื้นที่ตะโล๊ะไผ่ (ร้อยละ 35.0) และพื้นที่ท่ามะลี่ย (ร้อยละ 15.4) จากพื้นที่อาศัยนี้กลุ่มตัวอย่างมีภูมิลำเนาเดิมส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อำเภอละงู (ร้อยละ 81.5) และอีกบางส่วนอาศัยอยู่ในภูมิลำเนาในอำเภออื่นๆของจังหวัดสตูล (ร้อยละ 9.9) และมาจากจังหวัดอื่นๆ นอกเหนือจากจังหวัดสตูล (ร้อยละ 7.0) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย (ร้อยละ 24.4) รองลงมาประกอบอาชีพปลูกจางและรับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 18.3) และอาชีพชาวประมง (ร้อยละ 14.6) ตามลำดับ

สำหรับปัญหาที่สำคัญในชุมชนที่กลุ่มตัวอย่างมองว่าเป็นปัญหาหลักในชุมชน 5 อันดับแรก คือ ยาเสพติด (ร้อยละ 74.3) โครงการทำเรื่อน้ำลึก (ร้อยละ 63.8) การว่างงาน (ร้อยละ 37.5) ความยากจน (ร้อยละ 35.5) และเยาวชนทะเลาะวิวาท/ก่อวณ (ร้อยละ 30.8) ดังรายละเอียดตารางที่ 9

ตารางที่ 9 สถานการณ์ปัญหาของชุมชนในพื้นที่ปากบารา

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1	ยาเสพติด	297	74.3
2	โครงการทำเรื่อน้ำลึกฯ	255	63.8
3	การว่างงาน	150	37.5
4	ความยากจน	142	35.5
5	เยาวชนทะเลาะวิวาท/ก่อวณ	123	30.8
6	ความขัดแย้งในชุมชน	106	26.5
7	ไม่มีที่ดินทำกิน	87	21.8

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
8	ศีลธรรมเสื่อม	87	21.8
9	ความไม่เป็นธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ	85	21.3
10	การคอร์รัปชันของผู้นำชุมชนหรือข้าราชการท้องถิ่น	75	18.8
11	การแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติ	64	16.0
12	การจำกัดเขตประมง	63	15.8
13	การเวนคืนที่ดินจากโครงการพัฒนาของรัฐ	62	15.5
14	ผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น	55	13.8
15	อาชญากรรม เช่น ปล้น จี้ ลักขโมย	52	13.0
16	ปัญหาอื่นๆ	8	2.0
17	ไม่มีปัญหา	7	1.8

ในส่วนข้อมูลระดับความไว้วางใจของกลุ่มตัวอย่างต่อหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆที่ทำงานและมีบทบาทอยู่ในชุมชน ในที่นี้ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1981 อ้างในศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2541)

$$\text{ช่วงการวัด} = \frac{\text{ค่าคะแนนสูงสุด} - \text{ค่าคะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่าได้ดังนี้} = \frac{5 - 1}{5} = .80$$

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	ระดับความไว้วางใจ
4.21 – 5.00	ไว้วางใจที่สุด
3.41 – 4.20	ไว้วางใจ
2.61 – 3.40	ปานกลาง
1.81 – 2.60	ไม่ไว้วางใจ
1.00 – 1.80	ไม่ไว้วางใจที่สุด

จากคะแนนระดับความไว้วางใจของกลุ่มตัวอย่างต่อหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆที่ทำงานและมีบทบาทอยู่ในชุมชนพบว่า “ไว้วางใจ” ผู้นำทางศาสนามากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.75) รองลงมาคือ ครู (ค่าเฉลี่ย 3.69) หมอ พยาบาลเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเจ้าหน้าที่อนามัย (ค่าเฉลี่ย 3.67) คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด (ค่าเฉลี่ย 3.52) นักวิชาการและอาจารย์ในมหาวิทยาลัย (ค่าเฉลี่ย 3.45) และ กลุ่มเครือข่ายรักจังสตูล (ค่าเฉลี่ย 3.44) ตามลำดับ นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีความไว้วางใจในระดับ “ปานกลาง” ต่อกลุ่มอื่นๆ ที่เหลือทั้งหมด ดังรายละเอียดตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ระดับความไว้วางใจต่อหน่วยงานที่มีบทบาทกับชุมชน

ลำดับที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความไว้วางใจ
1	ผู้นำทางศาสนา (อิหม่าม โต๊ะครูหรือพระสงฆ์) ครูสอนศาสนา	3.75	ไว้วางใจ
2	ครู	3.69	ไว้วางใจ
3	หมอ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่อนามัย	3.67	ไว้วางใจ
4	คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด	3.52	ไว้วางใจ
5	นักวิชาการและอาจารย์ในมหาวิทยาลัย	3.45	ไว้วางใจ
6	กลุ่มเครือข่ายรักจังสตูล	3.44	ไว้วางใจ
7	พัฒนากร เจ้าหน้าที่เกษตร ป่าไม้ ประมง	3.28	ปานกลาง
8	กลุ่มเครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาพื้นที่ปากบารา	3.27	ปานกลาง
9	กลุ่มเครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูล	3.25	ปานกลาง
10	ศูนย์อำนวยการบริหารชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)	3.19	ปานกลาง
11	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในชุมชนของตนเอง	3.10	ปานกลาง
12	สภาองค์กรชุมชน	3.10	ปานกลาง
13	เจ้าหน้าที่ตำรวจ/เจ้าหน้าที่ทหาร	3.05	ปานกลาง
14	กลุ่มองค์กรชุมชนในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มออมทรัพย์ สวัสดิการ	3.02	ปานกลาง
15	เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติฯ	2.97	ปานกลาง
16	ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ	2.96	ปานกลาง
17	นักการเมืองท้องถิ่น (อบต., อบจ.,เทศบาล)	2.87	ปานกลาง

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความไว้วางใจ
18	สื่อหนังสือพิมพ์ไทย	2.87	ปานกลาง
19	สมาชิกวุฒิสภา (สว.)	2.74	ปานกลาง
20	กรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม	2.70	ปานกลาง
21	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.)	2.66	ปานกลาง
22	รัฐบาลปัจจุบัน	2.56	ปานกลาง

ส่วนข้อมูลความสนใจในกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ให้ความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมด้านศาสนาและวัฒนธรรมของชุมชนมากที่สุด (ร้อยละ 44.3) รองลงมา ด้านทรัพยากรธรรมชาติและการท่องเที่ยวในสัดส่วนที่เท่ากัน (ร้อยละ 36.5) นอกจากนั้นคือ ด้านการศึกษา (ร้อยละ 33.4) ด้านสุขภาพ (ร้อยละ 29.5) และด้านการเกษตร (ร้อยละ 17.1)

หากพิจารณาการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการใดๆ ของกลุ่มตัวอย่างในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา นั้น ถือว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งเคยเข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานจัดขึ้น (ร้อยละ 66.4) และมีบางส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการใดๆ เลย (ร้อยละ 33.6) โดยหน่วยงานส่วนใหญ่ที่กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมกิจกรรมคือกระทรวงสาธารณสุข โรงพยาบาลและอนามัย อยู่ในสัดส่วนที่มากที่สุด (ร้อยละ 26.5) รองลงมา คือ เครือข่ายรักจังสตูล (ร้อยละ 18.0) เครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูล ประชาชนติดตามแผนพัฒนาพื้นที่ปากบารา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในสัดส่วนที่เท่ากัน (ร้อยละ 17.8) ดังรายละเอียดตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ระดับความถี่ในการเข้าร่วมทำกิจกรรมของคนในชุมชนกับหน่วยงานต่าง ๆ

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1	กระทรวงสาธารณสุข/โรงพยาบาล/อนามัย	106	26.5
2	เครือข่ายรักจังสตูล	72	18.0
3	เครือข่ายประชาชนติดตามแผนจังหวัดสตูล	71	17.8
4	เครือข่ายประชาชนติดตามแผนฯ พื้นที่ปากบารา	71	17.8
5	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาล, อบต., อบจ.	71	17.8
6	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เช่น เกษตร ประมง ป่าไม้	67	16.8
7	มหาวิทยาลัยและสถานศึกษา	67	16.8
8	กรมการพัฒนาชุมชน	38	9.5
9	คณะกรรมการอิสลามจังหวัด	37	9.3
10	กรมการปกครอง เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัดนายอำเภอ ปลัดอำเภอ	33	8.3
11	สภาองค์กรชุมชน	22	5.5
12	กรมเจ้าท่า	20	5.0
13	ศอ.บต.	11	2.8
14	อาสาสมัคร ตำรวจอาสา	10	2.5

สำหรับข้อมูลในรอบปีที่ผ่านมา ความถี่ในการเข้าพบปะพูดคุย ทำกิจกรรม ของหน่วยงานราชการและองค์กรภายนอกเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้นสามารถแบ่งการวิเคราะห์ตามเกณฑ์ของเบสท์ (Beat, 1981 อ้างใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2541) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	ระดับความถี่
4.21 – 5.00	มากที่สุด
3.41 – 4.20	มาก
2.61 – 3.40	ปานกลาง
1.81 – 2.60	น้อย
1.00 – 1.80	น้อยที่สุด

พบว่า หน่วยงานส่วนใหญ่มีระดับความถี่ในการเข้าพบประชาชนเพื่อแก้ปัญหาต่าง อยู่ในระดับ “ปานกลาง” ได้แก่ สาธารณสุข หมอ พยาบาลและอนามัย (ค่าเฉลี่ย 3.04) เครือข่ายรักจังสตูล (ค่าเฉลี่ย 3.03) เครือข่ายประชาชนติดตามแผนฯพื้นที่ปากบารา (ค่าเฉลี่ย 3.00) และเครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนา จังหวัดสตูล (ค่าเฉลี่ย 2.94) เป็นต้น อย่างไรก็ตามยังมีหน่วยงานที่เข้าพบประชาชน อยู่ในระดับความถี่ ระดับ “น้อย” คือ พัฒนาการ และ ศอ.บต. ดังรายละเอียดตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ระดับความไว้วางใจในการเข้าร่วมทำกิจกรรมของคนในชุมชนกับหน่วยงานต่าง ๆ

ลำดับที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความไว้วางใจ
1	สาธารณสุข หมอ พยาบาลและอนามัย	3.04	ปานกลาง
2	เครือข่ายรักจังสตูล	3.03	ปานกลาง
3	เครือข่ายประชาชนติดตามแผนฯพื้นที่ปากบารา	3.00	ปานกลาง
4	เครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนา จ. สตูล	2.94	ปานกลาง
5	คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด	2.88	ปานกลาง
6	การศึกษา ครูในโรงเรียนรัฐ	2.86	ปานกลาง
7	อ.บ.ต. หรือ อ.บ.จ. หรือเทศบาล	2.73	ปานกลาง
8	สภาองค์กรชุมชน	2.69	ปานกลาง
9	ฝ่ายเกษตร ประมง ป่าไม้ปศุสัตว์	2.61	ปานกลาง
10	มหาวิทยาลัยเช่น มอ. /ราชภัฏ	2.56	ปานกลาง
11	เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ	2.54	ปานกลาง
12	ฝ่ายปกครอง จังหวัด อำเภอบ	2.52	ปานกลาง
13	พัฒนาการ	2.41	น้อย
14	ศอ.บต. เช่น โครงการอบรมต่างๆ	2.36	น้อย

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนต่อเครือข่ายประชาชนติดตาม

แผนพัฒนาจังหวัดสตูล/เครือข่ายรักจังสตูล

ข้อมูลการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ปากบาราต่อเครือข่ายติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูลพบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าสามในสี่รู้จักหรือเคยได้ยินเครือข่ายฯ (ร้อยละ 76.1) และมีบางส่วนที่ไม่รู้จักหรือไม่เคยได้ยินเครือข่ายฯ (ร้อยละ 23.9)

สำหรับกลุ่มที่รู้จักหรือเคยได้ยินเครือข่ายฯ ส่วนใหญ่รู้จักจากเพื่อน (ร้อยละ 32.5) รองลงมา คือ สื่อ เช่น แผ่นพับ ป้ายโฆษณา ชาวอินเทอร์เน็ต เฟสบุ๊ค (ร้อยละ 30.2) คนในครอบครัวหรือญาติ (ร้อยละ 29.1) กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) (ร้อยละ 27.7) ผู้นำชุมชน (ร้อยละ 19.5) ตามลำดับ ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งเคยเข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่าย (ร้อยละ 54.6) และมีบางส่วนที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม (ร้อยละ 45.4)

ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่ายฯ ส่วนใหญ่เข้าร่วมเอง (ร้อยละ 22.7) เพื่อชักชวน (ร้อยละ 20.3) คนในครอบครัวชักชวน (ร้อยละ 17.4) และองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ชักชวน (ร้อยละ 9.4) โดยที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเครือข่ายฯ ส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมเวทีให้ความรู้ในหมู่บ้าน (ร้อยละ 38.6) ขบวนการต่อต้านฯ (ร้อยละ 26.9) กิจกรรมสาธารณะ เช่น งานรวมพลคนกินปลา (ร้อยละ 22.8) และยื่นหนังสือคัดค้านโครงการ (ร้อยละ 18.7) โดยกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่า กลุ่มเครือข่ายฯ ควรปรับปรุงกิจกรรม ด้านการประชาสัมพันธ์ (ร้อยละ 37.1) ด้านการให้การศึกษาหรือข้อมูลแก่คนในชุมชน (ร้อยละ 28.9) ด้านความร่วมมือจากชุมชนหรือผู้นำชุมชน (ร้อยละ 25.5) และด้านรูปแบบการรณรงค์หรือการเคลื่อนไหว (ร้อยละ 24.1) อีกทั้ง กลุ่มเครือข่ายฯ ควรเพิ่มเติมการทำงานในเรื่องให้ข้อมูลชาวบ้านมากขึ้น (ร้อยละ 59.9) ให้ชาวบ้านมีบทบาทพร้อมมากขึ้น (ร้อยละ 37.9) จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิถีชุมชนมากขึ้น (ร้อยละ 27.7) พัฒนาประเด็นอื่นๆ นอกเหนือจากการเคลื่อนไหวต่อต้าน (ร้อยละ 27.4) ต่อสู้กับรัฐบาลมากขึ้น (ร้อยละ 14.0) และจัดการประท้วงให้บ่อยขึ้น (ร้อยละ 8.6)

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนต่อโครงการทำเรื่อน้ำลึกและ

อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในพื้นที่ปากบาราจังหวัดสตูล

การรับรู้ในโครงการที่กำลังจะเกิดขึ้นในพื้นที่ปากบารา ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างทราบว่ามีการทำเรื่อน้ำลึกเกิดขึ้น (ร้อยละ 94.2) รองลงมา รถไฟรางคู่ เชื่อมสงขลา-สตูล (ร้อยละ 60.3) อุตสาหกรรมปิโตรเคมี (ร้อยละ 46.3) พื้นที่เก็บบรรจุภัณฑ์ในการขนส่ง (ร้อยละ 44.1) และโรงกลั่นน้ำมัน (ร้อยละ

35.2) โดยกลุ่มตัวอย่างทราบข้อมูลจากองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) และสื่อ เช่น แผ่นพับ ป้ายโฆษณา ข่าวอินเทอร์เน็ต เฟสบุ๊ก ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 35.9 และ ร้อยละ 35.2) นอกจากนี้ทราบข้อมูลจากเพื่อน (ร้อยละ 31.9) คนในครอบครัวหรือญาติพี่น้อง (ร้อยละ 29.9) และผู้นำชุมชนหรือเจ้าหน้าที่รัฐ (ร้อยละ 24.8)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มองว่าโครงการทำเรื่อน้ำลึกลับากบาราและอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่จะเกิดขึ้น ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ในสัดส่วนที่มากกว่าผลกระทบต่อเชิงบวก เห็นได้จาก ขาดแหล่งทำมาหากินและแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติมากที่สุด (ร้อยละ 78.8) ชาวบ้านในพื้นที่ถูกเวนคืนที่ดินต้องโยกย้ายที่อยู่อาศัย (ร้อยละ 75.5) เกิดมลพิษทางอากาศที่จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ (ร้อยละ 73.8) วิถีชีวิตเดิมสูญหายไป (ร้อยละ 70.0) และกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 69.8) รายละเอียดตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นหากมีโครงการทำเรื่อน้ำลึกลับากบาราและอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในพื้นที่ปากบารา

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1	ขาดแหล่งทำมาหากินและแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติ	315	78.8
2	ชาวบ้านในพื้นที่ถูกเวนคืนที่ดิน ต้องโยกย้ายที่อยู่อาศัย	302	75.5
3	เกิดมลพิษทางอากาศที่จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่	295	73.8
4	วิถีชีวิตเดิมสูญหายไป	280	70.0
5	กระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว	279	69.8
6	เป็นศูนย์กลางการขนส่งสินค้าที่สำคัญของประเทศ	64	16.0
7	มีการคมนาคมที่สะดวกสบายมากยิ่งขึ้น	61	15.3
8	พัฒนาด้านเศรษฐกิจประเทศให้ดีขึ้นเพื่อพร้อมรับการเปิดการค้าเสรีระหว่างประเทศอาเซียน	59	14.8
9	มีรายได้เพิ่มขึ้น	50	12.5
10	เปิดช่องทางการทำงานที่หลากหลายต่อคนในพื้นที่ได้มากขึ้น	49	12.3
11	อื่นๆ	10	2.5

อย่างไรก็ตามจากข้อมูลความพึงพอใจและการรับรู้รายละเอียดต่อโครงการพัฒนาจากภาครัฐ เช่น โครงการแลนด์บริดจ์ และโครงการทำเรื่อน้ำลึกปากบาราโดยสามารถแบ่งการวิเคราะห์ตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1981 อ้างใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2541) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	ระดับความพึงพอใจและการรับรู้
8.20 – 10.00	มากที่สุด
6.40 – 8.19	มาก
4.60 – 6.39	ปานกลาง
2.80 – 4.59	น้อย
1.00 – 2.79	น้อยที่สุด

โดยให้กลุ่มตัวอย่างประเมินให้คะแนน เต็ม 10 คะแนน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อโครงการพัฒนาจากภาครัฐ เช่น โครงการแลนด์บริดจ์ และโครงการทำเรื่อน้ำลึกปากบาราอยู่ในระดับ “น้อยที่สุด” (ค่าเฉลี่ย 2.79) สำหรับการรับรู้ต่อรายละเอียดโครงการพัฒนาจากภาครัฐ เช่น โครงการแลนด์บริดจ์ และโครงการทำเรื่อน้ำลึกปากบาราอยู่ในระดับ “น้อย” (ค่าเฉลี่ย 4.29)

จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างไม่พอใจในโครงการพัฒนาของรัฐที่กำลังจะเกิดขึ้นในพื้นที่ โดยที่ความต้องการพัฒนาในพื้นที่ปากบาราต่อไปในอนาคต ควรมีทิศทางในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและบริการมากที่สุด (ร้อยละ 73.1) รองลงมา ด้านการประมง (ร้อยละ 59.3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ (ร้อยละ 53.3) ด้านการเกษตร (ร้อยละ 19.8) ด้านการค้าและการลงทุน (ร้อยละ 18.0) ตามลำดับ ส่วนการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมอยู่ในสัดส่วนน้อยที่สุด (ร้อยละ 9.3)

สรุปข้อค้นพบจากการสำรวจข้อมูลในครั้งนี้

1. วิเคราะห์ความคิดเห็นและความต้องการต่อโครงการทำเรื่อน้ำลึกและอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในพื้นที่ปากบารา

จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า ปัญหาหลักในชุมชนมากกว่าครึ่งหนึ่งมองว่าโครงการทำเรื่อน้ำลึกและอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในพื้นที่ปากบาราเป็นปัญหาหลักรองมาจากปัญหาเสพติด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ชาวบ้านยังวิตกกังวลกับปัญหาโครงการทำเรื่อน้ำลึกฯ ที่จะเกิดขึ้นในหมู่บ้าน และยังสะท้อนกับข้อมูลในการให้ความคิดเห็นว่าโครงการทำเรื่อน้ำลึกฯ ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ เช่น ขาดแหล่งทำมาหากินทางธรรมชาติ ชาวบ้านถูกเวนคืนที่ดินต้องโยกย้ายที่อยู่อาศัย เกิดมลพิษทางอากาศ ที่จะส่งผลต่อ

สุขภาพของประชาชนในพื้นที่ เป็นต้น หากมองในแง่การพัฒนาที่เกิดขึ้น กลับพบว่าอยู่ในสัดส่วนที่น้อยมาก ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาพื้นที่ปากบาราในอนาคต ควรมีทิศทางด้านการท่องเที่ยวและบริการ ด้านการประมง ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งนี้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน สำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมอยู่ในสัดส่วนน้อยที่สุด

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า โครงการพัฒนาของรัฐที่กำลังจะเกิดขึ้น เช่น โครงการแลนด์บริดจ์ และโครงการทำเรื่อน้ำลึกปากบารา สร้างความไม่พึงพอใจต่อคนในชุมชน อีกทั้งการรับรู้รายละเอียดของข้อมูลโครงการที่จะเกิดขึ้นอยู่ในระดับน้อยด้วยเช่นกัน

2. วิเคราะห์ทิศทางการทำงานของเครือข่ายภาคประชาสังคมและองค์กรพัฒนาเอกชนกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ปากบารา จังหวัดสตูล

จากข้อมูลระดับความไว้วางใจต่อการทำงานของกลุ่มเครือข่ายรักจังสตูล กลุ่มเครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาพื้นที่ปากบารา และกลุ่มเครือข่ายประชาชนติดตามแผนพัฒนาจังหวัดสตูล พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลความถี่ในการเข้าพบประชาชนเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การทำงานของกลุ่มเครือข่ายฯ บางกลุ่ม ยังไม่ได้รับความไว้วางใจ ในการเข้ามาแก้ไขปัญหาของชุมชนให้ดีขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับความไว้วางใจที่มีต่อ ผู้นำทางศาสนา ครู และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมด้านศาสนาและวัฒนธรรมของชุมชนมากที่สุด สำหรับด้านทรัพยากรธรรมชาติและการท่องเที่ยวยังอยู่ในระดับเท่ากัน และส่วนใหญ่แล้วหน่วยงานที่เข้าร่วมกิจกรรม คือ กระทรวงสาธารณสุข โรงพยาบาล และอนามัย แต่ทั้งพบว่า มีจำนวนไม่น้อยที่เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเครือข่ายที่จัดขึ้น

หากพิจารณาข้อมูลการรับรู้ของกลุ่มเครือข่ายฯ ที่มีอยู่ในชุมชน พบว่า มากกว่าสามในสี่ที่รู้จักหรือเคยได้ยินกลุ่มเครือข่าย ส่วนใหญ่รู้จักจากเพื่อน สื่อ คนในครอบครัว กลุ่ม NGOs และผู้นำชุมชน สำหรับการจัดกิจกรรมของกลุ่มเครือข่ายฯ พบว่า มีจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งที่เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเครือข่ายฯ และมีอีกจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม ในขณะที่บางส่วนที่รู้จักหรือไม่เคยได้ยินกลุ่มเครือข่ายฯ เข้าร่วมกิจกรรม โดยไม่ทราบว่ากลุ่มเครือข่ายฯ เป็นผู้จัด สำหรับกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรม ส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง กิจกรรมที่ส่วนใหญ่จะเข้าร่วมคือ เวทีให้ความรู้ในหมู่บ้าน ขบวนการต่อต้านโครงการทำเรื่อน้ำลึก และกิจกรรมสาธารณะ เป็นต้น ส่วนรูปแบบการจัดกิจกรรม ชุมชนเห็นว่าควรให้ความรู้ชาวบ้านมากขึ้น ให้ชาวบ้านมีบทบาทพร้อมมากขึ้น จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิถีชุมชนมากขึ้น ทั้งนี้ ชี้ให้เห็นว่า กลุ่มเครือข่ายฯ ควรมีบทบาทในการดำเนินงาน โดยที่กลุ่มเครือข่ายควรเป็นส่วนสำคัญในการให้ข้อมูลกับชาวบ้านอย่างทั่วถึง เพื่อที่ชาวบ้านจะได้รับข้อมูลอย่างเท่าทันเป็นหลัก

ส่วนรูปแบบการจัดกิจกรรมและวิธีการเคลื่อนไหวกางส่วนนั้น ควรจะต้องปรับรูปแบบการจัดกิจกรรมตามความเหมาะสมของพื้นที่

4.5 ทิศทางของเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ปากบารา

4.5.1 ทิศทางการทำงานในระดับองค์กร

1. พัฒนาองค์ความรู้และชุดข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อพื้นที่ เพื่อเสริมพลังของการขับเคลื่อนที่อยู่บนฐานของความรู้ ข้อมูล และข้อเท็จจริงของชาวบ้านในพื้นที่ ตลอดจนเพื่อการอ้างและเรียกร้องสิทธิที่พึงปฏิบัติได้ของประชาชนในพื้นที่เอง (สมบูรณ์ คำแหงและสมยศ โຕะหลัง, 2556)²

2. หาแนวทางเพิ่มจำนวนผู้เข้าร่วมกับเครือข่ายๆที่เริ่มจะลดปริมาณลง (สมบูรณ์ คำแหงและวิโชคศักดิ์ ธรรงค์ไพรี, 2556)³ อาจด้วยเนื่องจากความเบื่อหน่ายต่อเหตุการณ์และการขับเคลื่อนที่มีรูปแบบไม่เปลี่ยนแปลง ทั้งไม่เห็นผลที่ชัดเจน รวมถึงกลุ่มคนที่เริ่มมีความคิดว่าขับเคลื่อนไปแล้วท้ายสุดก็ไม่เกิดผลอะไร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องกระตุ้นและปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมที่ไม่เพียงแต่เน้นการเคลื่อนไหวกว้างๆได้ว่าเป็นประเด็นร้อน แต่เน้นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการพัฒนาความเป็นอยู่ของชาวบ้านภายใต้บริบทที่เป็นอยู่ให้มีฐานทางชุดข้อมูลและประยุกต์ใช้ในการพัฒนาต่อไป (สมุท יעียดตรงและสมพงษ์ หลีเคราะห์, 2556) ทั้งนี้ จำเป็นต้องสร้างมวลชนคนรุ่นใหม่ในพื้นที่ที่จะร่วมขับเคลื่อนต่อไป (วิโชคศักดิ์ ธรรงค์ไพรี, 2556)

3. ประสานความร่วมมือกับกลุ่มแกนนำชาวบ้านในพื้นที่ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ตลอดจนสร้างความเข้าใจและหาแนวทางการดำเนินงานร่วม ที่เน้นตอบสนองความต้องการของประชาชน (สมบูรณ์ คำแหง, 2556) โดยให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีโอกาสและพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นและความต้องการของตนต่อการพัฒนาให้มากที่สุด (สมยศ โຕะหลัง, 2556) ทั้งนี้กลุ่มแกนนำชาวบ้านควรจะเป็นคนที่ชาวบ้านให้ความไว้วางใจ และเข้าใจในวิถีที่ดำเนินไปของชุมชน (หุดดิน อุสมมา, 2556)

4. จัดตั้งกลุ่มพื้นฐานที่มีความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิต เช่น กลุ่มประมง กลุ่มท่องเที่ยว เป็นต้น เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาที่ตอบสนองต่อความต้องการของชาวบ้านที่ประกอบอาชีพที่ต่างกัน ทั้งนี้กลุ่มที่จัดตั้งขึ้นมานั้นทางเครือข่ายๆจะต้องให้การสนับสนุน วางรากฐาน วิธีการขับเคลื่อน

² จากการประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาศักยภาพการทำงานของเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคม องค์กรเอกชน และการมีส่วนร่วมในพื้นที่ปากบารา,

29 มิถุนายน 2556

³ จากการประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาศักยภาพการทำงานของเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคม องค์กรเอกชน และการมีส่วนร่วมในพื้นที่ปากบารา,

29 มิถุนายน 2556

ของกลุ่ม แต่เน้นให้สมาชิกกลุ่มแต่ละกลุ่มดำเนินการและตัดสินใจด้วยตนเอง (สมบูรณ์ คำแหง และ วิโชคศักดิ์ รมรงค์ไพรี, 2556)

4.5.2 ทิศทางการทำงานในระดับเครือข่ายองค์กรร่วม

1. สร้างเครือข่ายการทำงานในระดับจังหวัด เพื่อช่วยผลักดันหนุนเสริมให้เกิดความร่วมมือในระดับที่กว้างขึ้น โดยมีการรวมตัวกันแล้วในนามของเครือข่ายรักจังสตูล ซึ่งมีเป้าประสงค์ในการผลักดันประเด็นร่วมในการพัฒนาพื้นที่จังหวัดสตูลทั้งจังหวัด อย่างไรก็ตาม การทำงานในระดับเครือข่ายจังหวัดนี้จะต้องหาแนวทางร่วมและโครงสร้างที่ชัดเจนในการดำเนินงานร่วมกัน ไม่ใช่เพียงอาศัยการรวมตัวกันเพื่อประชาสัมพันธ์และดำเนินงานที่เป็นภาระงานเดิมขององค์กรตนเอง แต่ควรจะหาแนวทางการดำเนินกิจกรรมที่สามารถผลักดันร่วมกัน โดยแบ่งส่วนภาระหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน (กัลยทรรศน์ ดั่งหวัง และสมบูรณ์ คำแหง, 2556)

2. กระจายบทบาทหน้าที่ ในเครือข่ายองค์กร เพื่อดึงศักยภาพ และจุดแข็งขององค์กรในเครือข่ายรักจังสตูล มาใช้ในการพัฒนาพื้นที่ ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมในจังหวัด (สมบูรณ์ คำแหง, 2556) เช่น เครือข่ายตำบลนาทอนแหราตนเอง หนึ่งในเครือข่ายรักจัง ที่เป็นต้นแบบของการบริหารจัดการพื้นที่ตนเอง ซึ่งจะสามารถประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นๆ รวมถึงปากบาราได้

3. พัฒนาความร่วมมือกับองค์กรเอกชนและกลุ่มภาคประชาสังคมในระดับภาคใต้ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตลอดจนช่วยหนุนเสริมการทำงานให้กลายเป็นประเด็นสาธารณะ และร่วมกันหาแนวทางการพัฒนาที่หลากหลายมากขึ้น เช่น เครือข่ายอันดามัน (สมยศ โต้ะหลัง และสมบูรณ์ คำแหง, 2556)

4. หาแนวทางในการใช้สื่อเพื่อสะท้อนประเด็นปัญหาที่เครือข่ายร่วมรณรงค์ให้เผยแพร่ ออกสู่สังคมไทยในวงกว้าง (วิโชคศักดิ์ รมรงค์ไพรี, 2556)

5. พัฒนาความร่วมมือกับองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้น เพื่อเป็นเครือข่ายหน่วยงานที่ทำงานในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บนฐานการทำงานที่ได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการของหน่วยงานภาครัฐได้ (กัลยทรรศน์ ดั่งหวัง และสมบูรณ์ คำแหง, 2556)

6. พัฒนาความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานเชิงวิชาการที่จะช่วยทำให้ชุดข้อมูลเป็นระบบระเบียบและมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น (สมบูรณ์ คำแหง, 2556)

4.5.3 ทิศทางการทำงานในระดับชุมชน

1. จัดกิจกรรมที่สร้างความตื่นตัวต่อการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในพื้นที่ เช่น การชี้ให้เห็นผลกระทบของโครงการพัฒนาของรัฐ แนวทางที่ชาวบ้านมีสิทธิจะทำในบริบทเช่นนี้ เป็นต้น (ไกรวุฒิ ชูสกุลและเจี๊ยะ วัฒนพันธุ์, 2556)

---

2. กระจายกิจกรรมลงสู่ชุมชน โดยเน้นกิจกรรมที่ไม่ใช่เพียงการรณรงค์เคลื่อนไหวกว้าง การประท้วง คัดค้านโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ แต่ในขณะเดียวกัน เน้นกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ชาวบ้านตระหนักรู้และวางแผนทรัพยากรและสิ่งที่มีอยู่ในสังคมตนเอง (ณัฐพล เบ็นเต็น, 2556)

3. ให้ชุดความรู้และข้อมูลใหม่ที่น่าเชื่อถือ มีข้อเท็จจริง ที่เชื่อมโยงกับผลกระทบจากโครงการขนาดใหญ่ของรัฐต่อวิถีชุมชน แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ชาวบ้านรู้สึกไม่เบื่อหน่าย ช้าชากับการพูดคุยเรื่องเดิมเพียงอย่างเดียว เช่น อาจมีการพูดคุยในประเด็นทางวัฒนธรรม ที่ดิน อาหาร ปลอดภัย ความไม่เป็นธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ พ.ร.บ.ประมง พ.ร.บ.เงินกู้ 2.2 ล้านล้าน การท่องเที่ยวชุมชน เป็นต้น พร้อม ๆ กับการใช้ชุดข้อมูลเดิมประกอบ และเผยแพร่แก่ชุมชนอย่างทั่วถึง (อารีย์ ดิงหวัง และเจ๊าะ วัฒนพันธ์, 2556)

4. ทำความเข้าใจกับผู้นำชุมชน เพื่อหาแนวทางสร้างร่วมมือระหว่างผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และชาวบ้านในชุมชนให้มีความเข้าใจตรงกัน ในแนวทางการพัฒนาพื้นที่ (หุดดีน อุสม่า, 2556)

5. หนุนเสริมการทำงานของชาวบ้านร่วมกับเครือข่ายในฐานะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง โดยอาจใช้แนวทางทั้งเชิงวิชาการและการเคลื่อนไหว เพื่อขับเคลื่อนทิศทางการพัฒนาของพื้นที่ (ไกรวุฒิ ชูสกุล, 2556)

6. ส่งเสริมให้เยาวชนรุ่นใหม่มีส่วนร่วมในการแสดงออกพร้อมขับเคลื่อนอย่างสร้างสรรค์ (นภาพรณ จวนใหม่, 2556) ทั้งนี้รวมถึงการผลักดันให้เยาวชนในพื้นที่ที่มีการศึกษาในระดับสูงในสาขาวิชาที่สามารถกลับมาพัฒนาพื้นที่ได้ต่อไป ในขณะเดียวกัน ควรหาช่องทางรองรับแรงงานที่มีทักษะเหล่านี้ให้สามารถกลับมาทำงานในพื้นที่ได้ เพื่อป้องกันปัญหา “สมองไหล” เมื่อเยาวชนที่จบการศึกษาไม่มีงานรองรับในพื้นที่บ้านตนเอง จึงทำให้ต้องทำงานในพื้นที่อื่น (หุดดีน อุสม่า, 2556)